

DE KLEINE

BLOEDGETUIGE

DOOR:
N. DOUMEN

DRUKKERIJ R. K. JONGENSWEESHUIS, TILBURG
R. K. BOEKCENTRALE, AMSTERDAM

DE KLEINE BLOEDGETUIGE

BEWERKT DOOR N. DOUMEN

DERDE DRUK

UITGEGEVEN ONDER GOEDKEURING VAN DE
KEURRAAD VOOR ROOMSE JEUGDLECTUUR

DRUKKERIJ VAN HET R. K. JONGENSWEESHUIS
TILBURG

NIHIL OBSTAT.

Aug. Hendriks, M. S. C. Libr. cens.
Tilburgi, 29 Aprilis 1936.

EVULGETUR.

P. N. J. Hendrikx, Vic. Gen. Busc.
Buscoduci, 30 Aprilis 1936.

WOORD VOORAF.

De gebeurtenissen, die we hier gaan verhalen, hadden plaats in 't jaar 1701. In die tijd was de verhouding tussen de israëlieten en chistenen van Europa anders als tegenwoordig. De eersten werden beschouwd als vreemdelingen en hadden geen burgerrechten. In de meeste landen mochten ze zelfs geen vaste eigendommen bezitten. Ook mochten ze niet wonen, waar ze wilden. In de meeste grote steden werd hun 'n stadsgedeelte aangewezen als verblijf, dat dan gewoonlijk: jodenstad, jodenbuurt of ghetto genoemd werd. Zo'n ghetto bezat ook de stad Praag. Dit stadsgedeelte, dat door 8000 israëlieten bewoond werd, grensde aan de Altstadt — Oude Stad — maar was door een muur daarvan gescheiden.

De israëlieten bezaten er 'n twintigtal synagogen, waarvan de zogenaamde Oude-Nieuwschool de oudste en voor naamste was. Volgens oude overleveringen werd ze reeds gebouwd, door de israëlieten, die na de verwoesting van Jeruzalem de wijk hadden genomen naar de stad Praag. In de synagoge werd 'n prachtig vaandel bewaard, dat Ferdinand III aan de joden geschonken had als beloning voor de dapperheid, waarmee ze de stad verdedigden, toen ze in 't jaar 1648 door de Zweden belegerd werd.

Praag is de hoofdstad van het oude Bohemen, dat we thans Tsjecho-Slowakije noemen, 'n prachtig bergland met 'n heerlijke natuur en schone oude steden. Deze stad is beroemd om haar prachtige paleizen, kerken en bruggen. Algemeen bekend is de Heiligenbrug over de Moldau, versierd met de beelden van twee koningen en dertig heiligen.

onder wie de voornaamste is de H. Johannes Nepomucenus, de martelaar van het biechtgeheim.

In dit boekje maken we kennis met een andere martelaar van Praag, 'n knaapje nog, maar die dapper voor Christus gestreden heeft, al was ie zelfs niet gedoopt. 't Was een joods knaapje, dat naar het H. Doopsel verlangde, dat door Gods toelating gedoopt werd in z'n eigen onschuldig bloed, en zo de ere naam verdiende van: de kleine martelaar van Praag.

Waar in dit boekje 't woord „heilige” gebruikt wordt, of gesproken over wonderbare gebeurtenissen, geschiedde dit in volledige onderwerping aan 't bekende dekreet van Paus Urbanus VIII.

De Bewerker.

I. HOE MARIA TOT 'N JOODS KNAAPJE SPRAK.

De kleine Abel was de zoon van 'n schatrijk koopman, die niet alleen voor de rijkste man van Praag, maar zelfs van gans Bohemen gehouden werd. Bevalliger knaapje, als die kleine Abel, was niet uit te denken: ferm van postuur, lenig van lijf en leden, met fijn gesneden ovaal gezichtje met zachte ogen en 'n omlijsting van weelderige zwarte krullen.

We vinden 'm 's avonds tussen vijf en zes op 't grote marktplein, druk spelend met 'n groepje, dat aanstonds onze aandacht trekt. 't Is echter vooral Abel zelf, die ons aantrekt. Aan z'n kleding herkennen we hem aanstonds als 'n jeugdig israëlietje. Vreemd, hoe die daar verzeild raakte tussen enkel christen jongens, die bovendien allen tot de heel gewone burgerstand schenen te behoren. Met z'n fijne zijden kousen, z'n keurig fluwelen pakje en pet, stak ie sterk af bij z'n makkers.

Ook bij alle spelen was hij de eerste. Maar niemand was daar jaloers om, want allen hielden ze van 't goede, levenslustige Abeltje. Hij was altijd 't middelpunt van 't jolige troepje.

Maar hoe kwam dat joods knaapje aan de katholieke vriendjes? Och 't was helemaal van zelf gegaan, en geen van de jongens dacht er aan daar iets vreemds in te zien.

Abeltje voelde zich bij hen thuis en zelf waren ze dol met die zachte, levenslustige knaap.

In z'n prille jeugd hadden ze bij Abeltje thuis 'n katholieke dienstmeid gehad, — Gretha Hanssen heette ze, —

die dikwijls met z'n moeder praatte over de katholieke godsdienst. De moeder vroeg haar alle dagen opnieuw uitleg, en Abel, die dat ook graag hoorde, luisterde dan met bei z'n oortjes.

Over niets hoorde hij liever vertellen, dan over de zalige Maagd Maria, de Moeder Gods. Abel had 'n wonder vroom en gevoelig hartje. Hij hield van alles wat beminnelijk, goed en edel was. Nauwelijks had hij over de zuivere Maagd Maria, de Moeder van Jezus, horen spreken of hij beminde haar als zijn Moeder.

De vader van Abel had gemerkt, dat z'n vrouw van de christen godsdienst begon te houden, hij wist al gauw dat de meid daar voor 'n groot deel de schuld van was en Gretha Hanssen vloog de deur uit. Sinds werd er thuis nooit meer over de katholieke godsdienst gepraat uit vrees voor vader.

Maar de kleine wou er toch meer van weten, en daarom zocht ie katholieke kameraadjes. Omdat ie zo rijk was en zo goedig, lukte dat best. Al gauw had ie 'n clubje christen kameraadjes, die dol met 'm waren en graag op z'n vragen antwoordden. Vooral Herman Redert, die 'n vurige jongen was en er dadelijk van droomde Abeltje ook katholiek te maken.

Dikwijls nam hij 'm mee naar 'n kerk, om alles uit te leggen. Abel zelf ging er vaak alleen naar toe, als er dienst gedaan werd. De koster van de Sint Vitus, die van de jongen hield, gaf hem graag 'n mooi plaatsje.

Maar laten we naar 't marktplein terugkeren, waar onze jongens vurig bezig zijn met hun spel. Druk lopen ze door een, die vrolijke knapen met 'n altijd blijde lach op hun blozend gezicht. De heldere vrolijke lach van de kleine Abel hoor je telkens uitschallen boven het luidruchtig gejoel.

Hij is ze allen te kwiek af, dat watervlugge ventje, zelfs de lange Herman Redert, die 'm telkens nazit met z'n lange slungelbenen.

Toch voelt de jongen zich niet als gewoonlijk. Voortdurend moet ie opkijken naar de Lieve Vrouw op de zuil en dan is 't telkens, of ie even heimwee krijgt. Waarom ben ik ook niet katholiek, denkt ie dan, zodat Maria ook mijn moeder zijn kan? Wat zijn zij gelukkig, mijn kameeraadjes!

't Volgend ogenblik is ie echter weer helemaal bij z'n spel, even vrolijk en bedrijvig als eerst.

Zo waren ze druk bezig met hun vangspel, toen van de dichtstbij zijnde kerk het Angelus klepte. Zoals 't daar de gewoonte was, vielen de katholieke kinderen aanstonds op de knieën, namen hun petjes af en baden de Engel des Heren.

Al wel honderd maal had de kleine Abel dat meegemaakt, maar nog nooit had 't hem zo zeer getroffen als deze keer. Ach, waarom was hij ook geen chisten? Waarom mocht hij ook niet bidden tot de gezegende Maagd Maria?....

Opeens kon hij zich niet meer bedwingen; hij zonk ook op de knieën, nam z'n petje af en zag met smekende blik naar 't Moeder-Godsbeeld op de Mariazuil.

„O reine Maagd uit de stam van Juda,” zo bad ie, „wil ook mijn Moeder zijn!”

En toen gebeurde het wonder, dat door niemand werd opgemerkt, dan door hem alleen. 'n Stem, die van het Maria-beeld scheen te komen, sprak: „Word chisten en laat je dopen, dan zal ik ook uw Moeder zijn.”

De stem klonk zo liefelijk, als Abel nog nooit gehoord had. 't Klonk 'm in de oren als heerlijke muziek. 't Was voor hem 'n wonder'ogenblik! Er trilde 'n grote blijheid in

z'n hart, omdat de Maagd tot hem gesproken had. Maar naast die blijheid was er onrust en angst.... Hij moest immers chisten worden, zich laten dopen en dat ging niet!

Stonden verwonderd te kijken naar Abel.

Dat zou nooit kunnen, zolang vader nog leefde, en die was gezond en sterk.

De makkertjes, die reeds lang met hun angelus-gebed klaar waren, stonden verwonderd te kijken naar Abel, die

nog altijd op de knietjes lag. Ze hadden innig medelijden met de lieve jongen, waar ze zo veel van hielden.

„Vooruit Abel we beginnen weer,” zei eindelijk een van de jongens; en de knaap keek op, net of ie wakker werd uit een droom.

„Heb jij ook gebeden?” vroeg Herman Redert, toen Abel weer was opgestaan.

„Ja,” knikte de jongen.

„Kun jij 't Angelus bidden?” vroeg Herman weer.

„Nee, 'k heb zo maar wat gebeden,” antwoordde de jongen; „maar ik zou 't wel willen kunnen.”

„'k Zal 't voor je overschrijven, dan kun je 't leren,” beloofde Herman.

Abel zei daar niets op. In gedachten stond ie voor zich uit te kijken. De knapen begrepen er niets van. Nog nooit hadden ze Abel zo vreemd gezien en zo stil.

„Heeft de Maagd Maria vaak tegen je gepraat?” vroeg Abel plotseling aan Herman.

„Tegen me gepraat? Wel nee,” lachte Herman. „Onze Lieve Vrouw is in de hemel en ze spreekt niet tegen de mensen.”

„Da's vreemd,” zei de kleine Abel in zich zelf en schudde z'n lokkenkopje.

„Waarom is dat vreemd?” vroegen de jongens. „Maria is in de hemel. En daar op de zuil da's maar 'n beeld. Een beeld kan toch zeker niet spreken.”

„Ik moet christen worden.” zei Abel plotseling en keek daarbij zo droevig, of ie zou gaan schreien.

„Van wie moet je?” vroeg Herman. „Er is toch niemand, die je dwingt, als je zelf niet wil.”

„Jawel, die daar,” verklaarde de jongen en hij wees naar 't Mariabeeld.

Stom zagen de anderen hem aan.

„k Zal 't jullie wel vertellen,” zei ie toen, maar je mag er niet over praten; ook thuis niet.”

Dat beloofden ze graag; want ze waren allemaal even nieuwsgierig naar hetgeen Abel vertellen zou. De jongen deed immers zo wonder vreemd, dat ze er niets van begrepen.

Toen vertelde Abel wat hij gebeden had en hoe Maria tot hem had gezegd: „Word christen en laat je dopen, dan zal ik ook uw Moeder zijn.”

„Nou, dan moet je 't doen,” begon Herman aanstonds. „Je vader is immers haast altijd van huis voor de handel. Je kunt best christen worden, zonder dat ie 't weet.”

„Nee, dat kan niet, hij komt alles te weten,” schudde Abel.

„Dan ga je maar naar 't proselietenhuis en je komt pas thuis, als vader niet meer boos is,” redeneerde Herman. „Hij kan toch niet altijd kwaad op je blijven! Als jij weg blijft, heeft ie niemand meer. Misschien is hij wel blij, als je weer terug wil komen.”

„Nee, dan wordt 't nooit goed meer,” schudde Abel droevig. „En voor moeder ook niet. Vader zal haar de schuld geven en haar misschien wel mishandelen... En ze is toch zo goed en zacht!”

„Vooruit jongens laat ons maar doorspelen,” stelde Piet Commer voor, om 'n eind te maken aan dat treurig gesprek. Maar hij had geen succes.

„Ik speel vandaag niet meer,” zei de kleine Abel op triestige toon.

„Allo, toe nou Abel,” fleemde Herman.

„Nee, ik kan nu niet spelen,” zei de kleine, „ik ga naar huis. Tot morgen!” En hij ging weg, zonder nog naar zijn

makers om te zien. Die stonden hem medelijdend na te kijken en wisten in 't eerst niets te zeggen van treurigheid.

„Arme Abel,” zuchtte Herman, „wat is ie toch ongelukkig! En toch is ie de rijkste jongen van heel Praag.”

Van spelen kwam niets meer. Nog 'n hele poos stonden ze na te praten over het wonder geval met hun joods vriendje. En nadat ze elkaar beloofd hadden met niemand anders over 't gebeurde te praten, gingen zij ook uit elkaar

II. IN DE KLOOSTERHOF.

Gelukkig maar, dat 't niet ieder jaar groot jubilee is. Gacht de oude pater Sebaldus, toen ie uit z'n biechtstoel kwam.

Gans Praag kende de goedige, oude Pater Sebaldus, die zo mals de waarheid kon zeggen, als ie op de preekstoel stond, maar die in de biechtstoel een zachte vader was voor de grootste zondaars.

Hij had 't erg druk in de biechtstoel, vooral dit jaar 1701, nu iedereen de grote aflaat kon verdienen van het jubilee. Hij wenste niets liever! De zondaars vermanen en goede raad geven, is immers een werk van barmhartigheid. Daarbij deed 't hem elke keer goed, als hij 'n arme zondaar mocht vergeven en de genade van Jezus' kostbaar Bloed mocht uitstorten over 'n arme ziel.

Nu had ie drie uren achtereen gezeten in dat donkere duffe hokje. Hij was moe van 't zitten en daarbij 'n beetje suf in het hoofd. En daarom was hij blij, dat hem nu toch 'n poosje rust gegund werd.

Eerst ging ie naar z'n cel en keek door 't open raam op het binnentuintje. Alles werd er al mooi groen, ofschoon 't nog maar in 't begin was van Maart.

Op de dakgoot hoorde hij de lentemussen lustig tjielpen. „Ja, ja,” lachte de goede Pater, „jullie hebt maar 'n goed leventje! Jullie hebt vrijaf de ganse dag en zit in 't zonnetje zoveel 't je lust!”

't Viel 'm op, hoe lichtblauw de zonnige hemel was, en hij kreeg zin, om ook 'n beetje te gaan genieten van z'n vrij-zijn.

„Wij, arme paters Capucijnen,” was ie gewoon te zeggen,

„zijn de echte vogels van O. L. Heer. Wij zaaien niet, wij maaien niet, maar de goede God voedt ons.” Daarbij was ie dol met de natuur, net als Vader Franciscus. Hij hield van bloesems en bloemen, van zwevende vlinders en jubelende vogels, van de heldere hemel en de zingende zon.

Hij verliet z'n kleine cel, wandelde naar de kruisgang, en kwam door 'n dwarsgangetje in de hof. Daar was ie in z'n element, daar voelde hij zich de rijkste man van de wereld; daar was alles van hem, hoever hij ook keek in de hemel en op aarde.

't Weer was zo zacht als in de late lente. Boven in de lucht was 't zonnetje zo blij, of 't Meiliedjes zong, en in de hof zelf lachte de vroege lente van blijde weelde. De sneeuw-klokjes waren al lang uitgebloeid, maar alle grasperken prijkten met 'n overvloed van gele sleutelbloemen en onder de grote pereboom bloeiden de eerste viooltjes.

Van louter opgewektheid wilde pater Sebaldus aan 't werken gaan. Hij had immers nog 'n groot half uur, eer 't kleppen zou voor de vespers!

Hij haalde 'n hark en begon 't loof te verwijderen van een der kleine hoekbedjes. Wat gaf dat 'n verrassing voor 'm! Daar lachten de eerste crocussen hem tegen, donkergeel en lila. Dat waren nu echt z'n eigen bloemen! Hij had de bollen 't vorig jaar gekregen van pater Meinard uit Regensburg en ze met eigen hand in de grond geplant.

Heel voorzichtig plukte hij 'n paar crocussen af, deed er nog wat viooltjes bij en bond ze tot 'n ruikertje. Ziezo, dat was z'n eerste ruikertje voor Moeder! Hij wandelde met z'n schat naar de hoek van de hof, waar in 'n nis het beeld stond van O. L. Vrouw der Zeven Smarten en plaatste z'n bloemetjes voor dat beeld. 't Scheen hem, of de smartvolle

Moeder voor 'n ogenblik haar droefheid vergat en hem dankbaar aanzag.

Dat deed hem goed. Onwillekeurig greep ie naar z'n grote paternoster, om z'n lieve Koningin nog 'n andere, mooiere ruiker aan te bieden. Biddend ging hij 't pad op en neer en 't zong in z'n hart van vrede en geluk.

Maar opeens werd hij gestoord in z'n vroom gebed. Broeder Kunibertus, de portier, kwam naar hem toegestapt met de boodschap: „Pater Sebaldus, er wacht iemand in 't spreekkamertje.”

„Op mij?” vroeg de pater 'n beetje ongeduldig. „En wie is dat?”

„'t Is 'n joods jongetje, dat om 'n pater vraagt.”

„Net of we in dit jubilee-jaar nog geen werk genoeg hebben met de christenen!” mopperde pater Sebaldus. Waarop broeder Kunibertus lachend opmerkte: „Nou pater, me dunkt, dat u op 't ogenblik nogal hard aan 't werk bent!”

„En heeft dat jodenjong naar mij gevraagd?” vroeg daarop pater Sebaldus.

„Hij vroeg om 'n pater,” antwoordde broeder Kunibertus, nog altijd glimlachend. „U weet, dat pater Gardiaan nog in de biechtstoel zit, pater Vicarius is uit voor 'n bediening en dus bent u de eerste, die geroepen moet worden.”

„Tja, tja,” zei pater Sebaldus; 'n bewijs dat ie aan 't nadenken was. 't Beviel 'm daar zo goed in die tuin vol leven, licht en blijheid en hij had niet veel zin, om nu naar 't donkere, kille spreekkamertje te gaan.

„Kun je die jongen niet hier brengen in de tuin?” vroeg ie eindelijk.

„Met alle plezier.” zei de broeder en ging glimlachend heen.

'n Minuut later was ie weerom, vergezeld van 'n jongen,

die naar schatting elf of twaalf moest zijn. Nauwelijks had het baasje de pater in 't oog gekregen, of hij nam eerbiedig z'n fluwelen mutsje af en sprak met blijde stem: „O, wat ben ik blij, hoogerwaarde pater, dat ik juist u tref: Ik had naar u verlangd, maar ik kende uw naam niet.”

Met één slag had de lieve jongen het hart van pater Sebaldus veroverd. Hij had zo'n edel wezen, zulke heldere eerlijke ogen en zulke fijne manieren, dat de pater geloofde nooit 'n schonere knaap gezien te hebben. Die kon de aartsengel Gabriël zijn, als ie vleugeltjes had, dacht ie. En dat lieve knaapje had ie verachtelijk 'n jodenjong genoemd!... Hij was boos op zich zelf en dacht: O, oude pater Sebaldus, wanneer zul je toch eens wijs worden en niemand veroordelen, als je hem niet kent!...

Met 'n goedge glimlach bezag hij de bevallige knaap en vroeg: „Zo beste jongen, hoe ken je me dan?”

„Toen de christenen 't feest vierden van Maria-Lichtmis, ben ik in de Sint Vituskerk geweest,” begon de kleine jongen uit te leggen, „daar heb ik u horen preken. Ik vond 't zo wonder mooi, alles wat u zei over de zuivere Maagd Maria, de maagd uit de stam van Juda... Ik ben ook uit de stam van Juda,” voegde hij er opgewekt bij, „ten minste volgens onze overlevering.”

„Arm kind,” zei de pater vol medelijden, „de scepter is aan Juda ontnomen. Het volk van Israël is Gods volk niet meer, want ze hebben de ware Messias verworpen. „Zijn bloed kome over ons!” hebben ze geroepen. En reeds zeventien eeuwen leven ze onder de andere volkeren, zonder land en zonder koning.”

„Ik weet 't pater,” zei de kleine, en z'n schone oogjes stonden nu droevig. „Onze voorvaderen hebben zwaar ge-

zondigd, met Christus te doden. Maar de goede God heeft z'n volk toch niet gans verstoten en Hij zal zich over Israël ontfermen."

„En daarom," voegde hij erbij met tranen in de oogjes, „mogen de christenen ons niet haten."

„Zeker niet," gaf pater SebalduS graag toe, „wij moeten jullie zelfs beminnen en voor je bidden. 'n Waar christen mag niemand verachten en zeker niet het volk, dat zolang het volk Gods geweest is en dat zoveel grote heiligen heeft." Op dit ogenblik was ie dubbel boos op zich zelf, omdat hij zo verachtelijk „dat jodenjong" gezegd had. Dat kleine kind begreep de liefde van Jezus beter dan hij zelf.

„Geloof jij werkelijk, dat Jezus Cristus de ware Messias is?" vroeg ie vol verwondering.

De kleine vouwde vroom de armpjes voor de borst en sprak vol eerbied: „Ik geloof, dat Jezus de ware Messias is en dat Maria de Moeder is van God."

De pater stond verstomd over deze schone geloofsbelijdenis. Misschien was nooit 'n martelaar heerlijker voor 't christen geloof uitgekomen, dan dit joodse kind.

„Als je dat gelooft, wil je zeker christen worden?" vroeg pater SebalduS stralend van stil geluk.

„Zeker pater, ik wil christen worden. Daarvoor ben ik hier gekomen."

„En hoe ben je er op gekomen, om christen te willen worden?" vroeg de pater.

„Maria, de Moeder van Jezus, heeft het me bevolen." antwoordde de knaap in alle eenvoud.

Dat antwoord deed Pater SebalduS opnieuw verstommen. Toch kon ie niet geloven, dat dit kind met z'n heldere, eerlijke ogen hem wou bedriegen. Dat kind was onschuldig

misschien was 't zelf 'n engel van onschuld en er kon geen bedrog in zitten. Maar dat de gezegende Maagd tot 'n joods kind zou spreken, kon ie maar niet geloven.

„Heeft Maria je dat echt gezegd, of heb je 't maar gedacht?” vroeg ie.

„De Maagd, die op de zuil staat van 't marktplein, heeft het me gezegd,” verklaarde de knaap. „Ze heeft gezegd: „Word christen en laat je dopen, dan zal ik uw Moeder zijn.”

„En heb je dat echt gehoord, met je oren?”

„Ja pater, ik heb 't zo duidelijk gehoord, als ik uw woorden hoor.”

„En hebben je kameraadjes dat ook gehoord?”

„Ik geloof 't niet eerwaarde pater. En daar was ik nog 't meest verwonderd over, omdat ze zo duidelijk gesproken had.”

Hoe meer pater Schaldus het knaapje ondervroeg, hoe meer hij overtuigd raakte, dat de lieve Moeder Maria zelf tot dat reine kind gesproken had.

Hij liet de kleine jongen nu verder vertellen over zijn leven. Hij vernam toen, hoe de kleine van jongsaf liefde gevoeld had voor Maria. Hij dankte God, toen hij hoorde, dat 'n christen meisje de eerste oorzaak was van zulk 'n schone bekering.

„En hoe heette die meid?” vroeg ie nieuwsgierig, in de hoop, dat het een van zijn biechtkinderen zou zijn.

„Gretha,” antwoordde de jongen.

„Gretha, Gretha,” dacht de pater. „Weet je niet, hoe ze nog meer heette?”

„Nee pater, 't wil me niet invallen, als u de naam noemt, zal ik 't wel weten.”

„Gretha Hanssen misschien?”

„Juist, Gretha Hanssen,” antwoordde de knaap verheugd.

„Kijk, dat treft, 't eerste schot is al raak,” glimlachte de oude pater. „Ja, 't was een braaf meisje en ze is 't nog. Ze is nu portierster van 't proselietenhuis.”

„En heb je van je kindsheid af, dat verlangen gevoeld, om christen te worden?” vroeg ie verder.

„Ik heb altijd van de christenen gehouden en ze nooit gehaat, net als m'n vader,” antwoordde de knaap. „Maar ik wou toch zelf geen christen worden. Ik heb altijd gedacht, dat israëliet zijn even goed was, als christen zijn. M'n moeder is toch ook israëliet en die is zo braaf en goed. Ik ken niemand, die zo goed is als m'n moedertje....

„Maar u vind ik ook erg goed, eerwaarde pater,” voegde hij er aanstonds bij met 'n vriendelijke blik op de oude man.

Pater Sebaldus voelde zich gevleid door die lof. Toch weerde hij die lofprijzing af en zei: „Alleen God is goed.”

„En de heilige Maagd Maria,” zei de knaap met 'n vrome stem.

„Amen,” sprak pater Sebaldus.

Wat 'n wonder kind was dat toch, dat zo de lof verkondigde van Maria! 't Moest wel 'n grote lieveling zijn van de Lieve Vrouw. En die scheen hem, pater Sebaldus, te hebben uitgekozen, om dat reine kind naar Jezus te brengen. Hij zou dat graag doen en vol liefde. Al z'n vrije tijd had hij er voor over! Al moest hij er altijd voor in 'n donkere spreekkamer zitten, zonder ooit in de tuin te kunnen komen. Wat zouden ze samen veel praten over Maria, waar ze allebei zo dolveel van hielden....

Maar de jongen zei, dat z'n vader de christenen haatte. Als die de boel maar niet kwam bederven!... Maar hij mocht zijn zoontje toch niet beletten, katholiek te worden. Desnoods konden ze dat knaapje in 't klooster laten blijven. Maar dan moest pater gardiaan dat goed vinden.... Nu

dacht pater Sebaldus er aan, dat ie nog vergeten had te vragen, hoe de jongen heette. 'n Ander zou daarmee begonnen zijn natuurlijk. Maar het lieve ventje had zo'n indruk op 'm gemaakt, dat ie er niet aan had gedacht.

„Hoe heet je, beste jongen?” vroeg ie eindelijk.

„Abel, eerwaarde pater; net als mijn vader: Abel Abels.”

De pater kreeg 'n schok bij 't vernemen van die naam. Abel Abels, dat was de rijkste jood van heel Praag, ja van gans Bohemen. Toch was hij niet bemind, zelfs niet door zijn eigen volk.

Hij was even gierig als rijk. Hij was hardvochtig voor de armen, en voor zijn schuldenaars kende hij geen pardon.

Daarbij was zijn haat tegen de christenen bekend bij iedereen.

„En vond je vader goed, dat je hierheen kwam?” vroeg de pater.

„Vader is naar Venetië voor de zaak,” lei Abel uit. „Hij komt waarschijnlijk niet terug voor het einde van de maand.”

„Da's zeker nog drie weken, rekende pater Sebaldus uit. In die tijd kon de kleine Abel gedoopt zijn en dan stond z'n vader voor 't feit. Ze konden de jongen dan wel in 't klooster houden, tot de grootste woede van de man over was. . . . Dat kwam wel in orde. . . . Pater gardiaan zou 't zeker goed vinden.

Zo was de pater de zaak aan 't klaar maken, toen juist 't klokje klepte voor de vespers.

„Nu moet ik weg, beste jongen,” zei ie. „'t Duurt 'n groot kwartier. Dan zal ik wel 'ns over je spreken met pater gardiaan. Je kunt zolang wel in de tuin blijven.”

„Best, eerwaarde pater, 'k zal me wel amuseren,” lachte de kleine Abel, „ik vind 't heel gezellig hier in de tuin.”

Pater Sebaldus spoedde zich naar de vespers, het hoofd vol blijde gedachten en 'n grote vreugde in het hart.

III. IN HET PROSELIETENHUIS.

Nog nimmer was pater Sebaldus onder 't zingen van de getijden zo verstrooid geweest als deze keer. Honderd gedachten tegelijk woelden door zijn arm hoofd en hij kon ze niet verzetten.

Pater Sebaldus had altijd 'n mooie stem gehad en op zijn oude dag was hij nog een van de beste zangers. En hij hield van 't getijden zingen. Dikwijls kon ie zich echt verbeelden, dat ie meezong met het hemels koor, om God en z'n heilige Moeder te loven.

Maar nu bad ie zonder aandacht. Zijn drukke gedachten reden rond als wilde ruiters en sleepten hem mee. 't Gebeurde dat ie plotseling wou opspringen op 'n heel verkeerde tijd, en de volgende keer zat ie nog, als de anderen al stonden. Maar 't werd nog erger, toen ie in z'n verstrooidheid 'n verkeerde antifoon aanhief. En nog wel met z'n volle harde stem. 't Was een waar schandaal! Hij kreeg 'n gevoel, of ze allen naar hem keken en durfde van schaamte zelf niet opzien. Hij voelde, dat z'n gezicht purperrood werd tot z'n grijze baard toe.

Na de vespers klampte hij aanstonds pater Honorius aan, die de gardiaan was van 't klooster. Hij schaamde zich nog over die verkeerde antifoon, maar pater Gardiaan zei daar gelukkig niets van.

Met veel geestdrift begon ie te vertellen over z'n kleine beschermeling, die zo wonderbaar door Maria geroepen was.

Rustig luisterde pater Honorius toe. Nu en dan schudde hij 't hoofd of glimlachte even. Pater Sebaldus kende dat,

maar hij liet er zich niet door van de wijs brengen. Deze keer was hij immers zeker van z'n zaak

Toen ie eindelijk uitgepraat was, glimlachte pater Honorius nog eens en zei toen: „M'n goede pater Sebaldus, ik ben bang, dat ze je weer bij de neus hebben genomen! Pas op voor de wolf in schapenvacht!”

Pater Sebaldus was 'n beetje wrevelig, omdat zijn overste durfde twifelen. Hij streek door z'n baard en zei: „O, mijn goede pater Gardiaan, geve God dat ik elke dag zo'n wolf mag ontmoeten. Met zijn hulp zal ik er 'n lammetje van maken.”

Pater Honorius dacht even na en besloot toen: „Kom, we zullen eens zien.”

Samen gingen ze naar de tuin, waar de kleine Abel druk aan 't werken was. Eerst had ie dorre blaadjes verwijderd uit het klimop. Daarna had ie met sleutelbloempjes de naam „Maria” gemaakt in het zand.

Met dit werkje was ie juist gereed, toen ze in de hof kwamen. Toen ie voetstappen hoorde, richtte het knaapje zich snel op. Wat zag ie er lief uit met z'n onschuldig gezichtje, dat door 't werken 'n lichtrode blos gekregen had.

Met 'n lichte beweging streek ie de zwarte krullen weg van z'n voorhoofd, keek met z'n vriendelijke ogen de twee priesters aan en groette met 'n bevallige buiging.

Dat ging hem zo natuurlijk af, dat ie op pater Honorius 'n beste indruk maakte.

Toch moest ie weer 'n nieuw streng verhoor ondergaan. Maar de kleine Abel vertelde alles zo eenvoudig en was zo vast in z'n antwoorden, dat de strenge man hem wel geloven moest.

Toch hield hij zich nog, of ie twijfelde. „Wist ik maar of ik je geloven kon,” zei ie op 't laatst koelweg.

Dat was te veel voor het eerlijk hartje van de kleine Abel.

„Maar pater, waarom wilt u niet geloven?” vroeg ie droevig. „Ik heb in heel mijn leven nog nooit gelogen!”

En terwijl ie dat zei, parelden twee blanke traantjes in z'n donkere oogjes.

Die betuiging van onschuld en vooral die tranen verdederden het hart van de strenge gardiaan.

„Welnu, ik geloof je beste jongen,” sprak de gardiaan „maar ik vrees, dat je niet zult volharden. Je zult je vader niet durven weerstaan, als die woedend wordt op je.”

„De heilige Maagd zal me helpen,” zei de knaap rustig. „Als 't nodig is, zal ik gaan vluchten.”

„Maar weet je wel, wat je dan doet?” vroeg pater Honorius weer. „Je vader is schatrijk en al die rijkdom is voor jou. Als je hem verlaat, ben je niets meer dan een arme bedeljongen.”

Abel glimlachte even. Dat vooruitzicht van armoede scheen hem niet af te schrikken. „Ik weet, dat mijn vader schatrijk is,” zei ie. „Z'n magazijnen zijn vol zijde en allerei kostbaarheden en ook heeft hij veel geld. Maar dat alles wil ik graag afstaan. Alleen vind ik het droevig, te moeten scheiden van mijn lieve moeder... De heilige Maagd zal me wel troosten.”

„Amen” zei pater Sebaldus met tranen in z'n stem. „Zeker kind, de lieve Moeder Gods zal 'n liefdevolle Moeder voor je zijn.”

„Mijn goed moedertje zal ze ook wel troosten,” ging de knaap voort. „Mijn moedertje houdt van de christen godsdienst, dat weet ik. Kijk maar wat ze me altijd om de hals hangt. „Dat zal je beschermen tegen alle gevaren,” zegt ze

„Ik weet, dat mijn vader schatrijk is,” zei ie.

altijd. Bij die woorden haalde Abel van onder z'n kleren 'n scapulier te voorschijn.

De twee paters zagen elkaar verwonderd aan. Hoe duidelijk bleek hier weer de macht en de liefde van Maria!

„Nu zie ik duidelijk, dat de heilige Maagd je van de wieg af tot haar kind heeft aangenomen,” zei de gardiaan plechtig. Nu ben ik overtuigd dat je zult volharden, want Maria is machtig tegen alles! Kom, laat ons samen haar voorpraak gaan afsmecken.”

Ze gingen neerknielen voor Maria's beeltenis en pater gardiaan bad met luide stem het schone gebed: „Onder uwe bescherming nemen wij onze toevlucht....” Abel, die dat gebedje natuurlijk niet kende, luisterde met eerbiedige aandacht, terwijl z'n mooie ogen betrouwvol opzagen naar de smartvolle Moeder. Toen 't gebed uit was, sprak ie met heldere stem: „Amen.”

Pater Sebaldus was er zo door geroerd, dat ie weer z'n best moest doen, om z'n tranen te bedwingen.

Juist toen ze klaar waren, begon 't kloosterklokje 't Angelus te kleppen en spoedig vielen alle kerken van de stad mee in.

Op dat ogenblik kwam 'n bloedvink in de tuin gevlogen en zette zich neer in de grote pereboom. Pater Sebaldus was daar verwonderd over, want 't was de eerste keer, dat ie zo'n vink in de kloostertuin gezien had. Toen ie 't later aan broeder Kunibertus vertelde meende die eenvoudige ziel, dat dit 'n voorteken geweest moest zijn.

„Wil je, dat we je wegbrengen naar het proselietenhuis?” vroeg pater gardiaan toen ze naar binnen gegaan waren.

„Zeer gaarne, eerwaarde pater,” antwoordde de kleine jongen. „Ik zal u zeer dankbaar zijn. Alleen durfde ik er niet goed heengaan.”

„Best, dan gaan we mee,” besloot pater gardiaan opgewekt.

Pater Sebaldus keek somber. Hoe kon die strenge pater Honorius zo'n kind wegbrengen naar 't proselietenhuis! . . . 't Zou immers 'n zegen zijn voor hun klooster, als een lieveling van Maria daar onderwezen en gedoopt werd! Ze zouden er 'n groot feest van maken in de kerk. En wie weet, hoeveel bekeringen daaruit zouden voortkomen . . . Heus, hij begreep er niets van, dat de overste daaraan niet scheen te denken . . .

Hij nam hem daarom ter zijde. „Pater gardiaan zei ie bijna smekend, „zou die knaap niet hier kunnen blijven in 't klooster? In 't proselietenhuis komt ie met zo'n vreemd volkje in aanraking. U weet zelf hoe eenvoudig en onschuldig hij is.

Pater Honorius hield de lippen op elkaar gedrukt en schudde bedenkelijk het hoofd. „Da's onmogelijk,” sprak ie daarna beslist. „'t Is te mal om er aan te denken. Je begrijpt toch, welke moeilijkheden we ons op de hals kunnen halen! Daarbij, 't proselietenhuis is er voor gebouwd en de knaap is er veel veiliger als hier.”

„Maar we konden aan andere kloosters van onze orde vragen, of die hem zolang gastvrijheid willen geven,” probeerde pater Sebaldus.

„Dat is juist hetzelfde,” meende pater gardiaan. „Dan komen ze daar in moeilijkheden. Of meen je misschien, dat Abels niet spoedig te weten zou komen, waar zijn zoontje zich ophoudt? En hij zou het recht hebben hem terug te vragen.”

„Maar beste pater gardiaan,” smeekte eindelijk pater Sebaldus, „als u hem dan maar enkele dagen hier wilde houden. Dan zal ik aan mijn broer schrijven, die gardiaan

is in Regensburg. Die neemt het knaapje zeker. En zover zal de oude Abels hem toch niet gaan zoeken."

Maar pater gardiaan was niet over te halen. „Nee, nee, nee,” zei ie, „daar is geen kwestie van. Wij capucijnen moeten werken voor het volk, daarom moeten we alle moeilijkheden vermijden. We mogen niet zelf de schuld zijn, als de mensen tegen ons worden opgezet.... Kom, we gaan; over 'n uurtje is het donker en dan horen wij op straat niet thuis."

Pater Sebaldus zag wel, dat z'n redeneren niets helpen zou en boog het hoofd.

Eerst gingen ze naar de Rector van het jezuiten-klooster. Zonder zijn toestemming mocht niemand in het proselietenhuis worden opgenomen.

De rector vond de geschiedenis buitengewoon interessant.

Maar 't gold hier wel 'n zeer bijzonder geval, want 't was nog niet voorgekomen, dat 'n knaapje zich aanbood zonder toestemming en tegen de wil van zijn ouders. De rector durfde in dit geval niet beslissen, maar wou eerst zijn raad horen.

Zo kwam het dat de schemering reeds was ingevallen, toen Abel eindelijk in 't proselietenhuis aankwam. Hij scheen 'n beetje neerslachtig.

„k Hoop, dat je 't hier goed zult maken,” wenste hem pater gardiaan.

„Ik hoop het ook,” zei de kleine, „ik zal anders veel denken aan moeder.”

„Maar goed bidden, kleine vriend, om standvastig te blijven,” zei pater gardiaan weer.

„O, voor mij ben ik niet bang, maar m'n lief moedertje

zal veel wenen," sprak de knaap, en z'n mooie oogjes stonden droevig.

„Och pater," wendde hij zich toen opeens tot pater Sebaldus, „zult u mij vaak komen opzoeken?"

„Dat beloof ik je graag," antwoordde de goede man. „Alle dagen zal ik komen, als pater gardiaan 't goedviindt."

Hij was blij, dat Abel er juist nu om gevraagd had; nu kon pater gardiaan moeilijk weigeren.

Gretha, de portieres, vond 't jammer, dat de paters zo kort bleven. Ze wou zo graag nog iets met haar biechtvader bespreken, maar dat ging nu niet.

„Geduld kind," stelde deze haar glimlachend gerust, „ik zal nog vaak genoeg komen, misschien morgen al."

't Zou echter geheel anders lopen, dan de goede man zich voorstelde.

's Anderendaags zou hij terugkomen, zeker, maar om dan voor de laatste keer te spreken met zijn kleine beschermeling.

IV. PATER SEBALDUS GAAT OP BEZOEK.

De volgende morgen werd pater Sebaldus aangesproken door de gardiaan.

„'k Ontving 'n schrijven van de pastoor van Rostock,” deelde deze hem mee. „De man is ziekelijk en heeft zijn handen vol aan zijn parochie van Rostock. Hij kan nu onmogelijk zijn bijparochie in Zalow bedienen en vroeg mij 'n pater, om daar 't jubilee te preken.”

Pater Sebaldus was altijd graag naar Zalow gegaan. 't Was daar zo prettig werken bij die goede, eenvoudige mensen. Maar deze keer zou 't 'm erg ongelegen komen. Hij had immers gehoopt, dat ie elke dag naar zijn kleine vriend kon gaan en hem zelf voorbereiden op z'n heilig Doopsel. Heel de morgen had ie daarover nagedacht, en nu werd ie zó opgeschrikt. Zouden z'n mooie plannen in duigen moeten vallen!..

„Zou 't niet mogelijk zijn, pater gardiaan, dat deze keer 'n ander in mijn plaats ging?” vroeg ie. „U weet wel, ik heb 'n beetje de zorg op me genomen voor de kleine Abel.”

Pater Honorius glimlachte even. „Dat is minder,” sprak hij toen. „De knaap is in 't proselietenhuis best bezorgd.... En u moogt toch niet 'n joods jongetje voortrekken boven 'n ganse parochie van brave christenen! Die mensen zijn aan u gewend, pater Sebaldus, dus u gaat!”

Maar zelden was de gehoorzaamheid zo hard gevallen aan de goede pater. Maar hij zette er zich ferm doorheen.

„Als u het wil, zal ik gaan in nomine Domini,” sprak hij,

„alleen zou ik graag dit droeve nieuws gaan vertellen aan mijn kleine vriend.”

Dat vond de overste goed, en reeds 'n uurtje daarna bevond pater Sebaldus zich in 't proselijetenhuis.

De kleine Abel deed z'n best, om zich flink te houden, en trad hem glimlachend tegen. Maar pater Sebaldus merkte wel aan z'n rode oogjes, dat ie die nacht meer geschreid dan geslapen had.

De kleine Abel bekende 't aanstonds. „Ik heb heel de nacht aan moeder liggen denken,” zei ie. „Zij zal zelf ook wel weinig geslapen hebben; arm moedertje!”

Weer begon ie te snikken, terwijl dikke tranen over z'n wangen vloeiden.

Pater Sebaldus hield z'n arm om Abel's schouder geslagen en liet 'm stil uitsnikken. „Tranen zijn dikwijls de beste troosters,” dacht ie.

Toen de knaap eindelijk wat tot bedaren was gekomen, zei pater Sebaldus:

„Ziezo, nu is 't gedaan met regenen; laat 't zonnetje maar weer schijnen.”

„Goed bidden, kindje, goed bidden,” ging ie voort. „Bid maar veel tot je hemelse Moeder, ook voor je aards moedertje. En vergeet nooit de woorden, die Jezus gesproken heeft: „Wie vader of moeder meer bemint dan mij, is mij niet waardig.”

„O pater, u moogt niet denken, dat ik naar huis wil,” zei de knaap vol vuur. „Voor niets op de wereld zal ik ontrouw worden.... Maar pater, wil u zo lief zijn, eens naar mijn moeder te gaan. Als u met haar gaat praten, komt ze misschien ook hier. Ze wacht alleen met christen te worden, omdat ze bang is voor vader. Ach pater, u begrijpt niet

hoe woedend vader soms worden kan, en hoe mijn arme moeder hem vreest."

„Dat zal ik doen; dat doe ik zeker!" riep de pater in verwoering. Zijn ogen glinsterden en heel zijn leed was vergeten. Zeker, hij zou naar de moeder van Abel gaan, als een apostel van de blijde boodschap. Hij zou moeder en kind bijeen brengen en ze beiden gelukkig maken.... 't Was duidelijk, meende hij, dat de goede God hem daarvoor had uitgekozen. In z'n hart dankte hij de lieve God en de goede Moeder Maria daarvoor.

Uit zijn kap haalde hij een heel pakje prentjes en de kleine Abel mocht er 't mooiste uitkiezen. Hij koos aanstonds het plaatje, waar de heilige Sebastianus op afgebeeld stond, doorboord met pijlen en overdekt met bloed.... 't Was alsof hij er 'n voorgevoel van had, dat hij binnenkort even dapper voor Jezus zou moeten strijden, als die wakkere krijgsman.

Toen de pater hem vertelde, dat ie naar Zalow moest en daarom niet terug kon komen, betrok opnieuw z'n gezichtje.

Maar pater Sebaldus troostte hem met de gedachte, dat misschien z'n moedertje zelf komen zou. En zo kon ie de knaap in opgewekte stemming achterlaten.

Met Gretha Hanssen, de portierster, had ie dat niet zo gemakkelijk. Ze was erg ontstemd, omdat de pater weer zo'n haast had. En toen deze haar zei, dat ie voorlopig niet terug zou komen, omdat ie naar Zalow moest, kwamen zelfs de waterlanders voor den dag. Het mooiste prentje was niet in staat haar te troosten.

Toch beloofde ze bijzonder goed te zullen zorgen voor de kleine Abel en veel voor hem te bidden.

Toen pater Sebaldus op straat kwam, bemerkte hij een

opgeschoten lummel met 'n schuw uiterlijk, die tegen 'n huis leunde aan de overkant. Met z'n schuwe ogen keek ie loerend naar de priester, en toen deze de richting insloeg van de jodenstad, begon ie hem op 'n afstand te volgen.

Met de inlichtingen, die Abel gegeven had, vond pater Sebaldus de weg en stond tien minuten later voor 'n groot huis. Op 'n sierlijk uithangbord was 'n granaatappel geschilderd en daaronder de naam: Abel Abels.

Pater Sebaldus keerde zich om naar de straatslijper, die 'm tot hiertoe was gevolgd en vroeg: „Woont hier de koopman Abel Abels, die 'n zoontje heeft, dat ook Abel heet?”

„Zeker pater,” zei de slungel met gemaakte vriendelijkheid, „'t is 'n net ventje van twaalf jaar.”

„Ik dank je,” zei de pater, ofschoon ie die jongeman 'n onuitstaanbaar wezen vond, en hij stapte op de deur aan.

De meid, die opende, schrok terug, toen ze daar plotseling 'n bruine pater voor zich zag.

„Mag 'k ook weten, of menceer thuis is?” vroeg pater Sebaldus vriendelijk.

Zoals ie wel wist, moest de meid die vraag ontkennend beantwoorden. Ze vertelde hem, dat mevrouw alleen thuis was. En toen de pater vroeg, of die misschien genegen zou zijn hem te ontvangen, omdat hij berichten kwam brengen over haar zoontje, zei ze: „Ik denk, dat mevrouw daar zeer naar verlangt, maar 'k zal toch eerst 'ns even gaan horen.”

De dienstmeid ging heen en liet de pater in de vestibule staan.

Toen kwam plotseling bij hem de gedachte op: „Nu moest pater gardiaan mij hier 'ns zien staan!” Hij had er geen verlof voor gevraagd en misschien zou pater gardiaan 't wel geweigerd hebben. Even kwam bij hem de gedachte

op, maar weer stil heen te gaan. Maar toen dacht ie aan z'n vriendje Abel en hij zei bij zich zelf: „Kom, God heeft het zeker zo gewild. Ik heb nu eenmaal A gezegd en 'k wil ook B zeggen.”

Juist kwam de meid terug, om te melden, dat mevrouw hem wachtte en ze ging hem voor.

'n Ogenblik later zat ie in 'n rijk gemeubileerde kamer tegenover de moeder van de kleine Abel. Hij had gemeend 'n deftige, fiere matrone te vinden, maar zag nu, dat ie zich vergist had. Abels moeder leek 'n heel eenvoudig vrouwtje die de indruk maakte, dat ze veel geleden had. Ze zag er ellendig uit met haar ingevallen bleek gezichtje en haar roodgeweende ogen.

Verwijtend keek ze de pater aan en zei: „Ach menceer, ge weet niet, wat 'n moeder lijden kan; anders zoudt ge mij mijn zoontje niet ontroofd hebben.”

„Brave moeder,” begon pater Sebaldus met z'n goedge stem, „ik begrijp uw vreselijk lijden. Maar zo zijn altijd de plannen van God. Hij wil de mensen brengen door lijden tot vreugde. Jezus Christus zelf is immers door het lijden de heerlijkheid ingegaan... U gelooft in Jezus Christus, dat weet ik, Abel zelf heeft het me verteld.”

„Abel,” zei de vrouw en ze ging rechtop zitten, „mijn kleine Abel, ... dan hebt gij hem ook overgehaald, om te vluchten!”

Boos keek ze de pater aan met ogen vol verwijt. Maar deze deed of ie 't niet merkte en bleef kalm.

„'n Kwartier geleden heb ik met hem gesproken,” zei ie. „Hij zelf heeft me hierheen gestuurd. En hij smeekte u, dat ge zijn voorbeeld zult volgen. Ge wenst immers zelf ook christin te worden.”

„O, mijn lief kind, m'n arme Abel!” riep de vrouw uit.

Plotseling sprong ze woest op en riep: „Jij hebt met 'm gesproken, dan heb jij hem mij ook ontstolen! Jij en niemand anders!”

De arme moeder keek zo woest, alsof ze pater Sebaldus wou aanvliegen, maar die bleef even bedaard.

„Ik niet, brave moeder,” sprak ie met z'n zalvende stem. „God zelf heeft uw zoon geroepen. Hij die eens Abraham riep met de woorden: verlaat uw land en uw familie. Uw kleine lieveling had de moed, die stem van God te volgen. 't Valt 'm niet zwaar te scheiden van geld en goed, maar hij is zeer bedroefd, omdat ie gescheiden is van z'n lieve moeder. Maar hij hoopt vast, dat dezelfde God ook u zal roepen en daarin vindt hij troost. Volg uw zoontje na, want zelf hebt ge ook de stem gehoord. Anders hadt ge Abel zeker geen scapulier laten dragen...”

Die laatste woorden hadden blijkbaar indruk gemaakt op de arme vrouw. Ze liet zich terugvallen in haar zetel en scheen na te denken.

Nu begon pater Sebaldus haar te vertellen over haar zoontje en hoe de heilige Maagd zelf tot hem gesproken had. Hoe de lieve jongen sinds die tijd vast besloten was, om christen te worden. Hij vertelde haar over Abel's bezoek aan het klooster en wat daarbij gesproken was.

De arme moeder ving ieder woord gretig op, terwijl dikke tranen over haar bleke wangen vloeiden.

Toen begon ze zelf te vertellen over haar lieve jongen; hoe goed en godvruchtig hij geweest was van jongsaf, hoe lief hij altijd was voor de armen, aan wie hij zelfs z'n eigen middageten weggaf.

„Zeker, 't is 'n kleine engel,” viel de pater haar bij. „Ge ziet nu zelf, hoe de goede God hem wil belouen voor z'n

braafheid en liefdadigheid. Hoe schoon zal hij eenmaal schitteren daarboven in de reien der zaligen."

De goede vrouw werd ieder ogenblik rustiger. 't Was duidelijk, dat de genade ook in haar hart werkte. Ze begon nu te vertellen over haar eigen leven.

Als kind had ze 'n rustige en gelukkige jeugd gehad. Ze was de enige dochter van brave ouders, die de joodse wet trouw naleefden. Ze waren vol liefde voor hun dochter en voelden zich gelukkig, toen ze de echtgenote mocht worden van de schatrijke Abels.

Maar helaas, met dat huwelijk was 'n einde gekomen aan haar geluk. Volgens de joodse wet had de oude Abels met haar moeten trouwen, maar hij had haar nooit bemind. Geen enkele dag was ie vriendelijk voor haar geweest en spoedig behandelde hij haar als 'n dienstbode of zelfs als 'n slavine.

Ze hadden een christen dienstbode, die haar de katholieke godsdienst leerde kennen. Toen had ze al met 't plan gelopen zich te laten dopen.

Maar de oude Abels had het bemerkd. De meid vloog de deur uit; tegen haar had ie woest getierd als 'n wildeman en haar zelfs geslagen.

Sinds die tijd maakte hij haar leven ondragelijk. Meer dan eens was ze van plan geweest weg te vluchten met de kleine Abel. Maar als ze dan nadacht, hoe woedend haar man zou worden, was haar elke keer de moed ontzonken.

Ze zweeg even, en scheen diep na te denken.

Nu is 't mijn tijd, dacht pater Sebaldus; ik moet 't ijzer smeden als het heet is.

„Welnu, brave moeder," begon ie. „De goede God heeft uw lijden gezien en wil er een einde aan maken. Uw man is in Venetië en blijft nog wel drie weken weg; wie kan

u beletten naar 't proselietenhuis te gaan naar Abel? God roept u daar en ook uw kleine engel roept u!...."

Juist had hij deze woorden gesproken en wachtte hij op de toestemming der arme moeder toen de meid de deur met 'n schok opende. Ze zag er bleek en ontsteld uit.

„Vlug, vlug!” riep ze met angst in de stem. „Uw man komt daar aan. Hij is al vlak bij het huis van z'n broer Zadok, de rabbi is bij 'm. Hij weet alles.... hij ziet er woest en woedend uit!....”

Op hetzelfde ogenblik hoorden ze, hoe beneden de deur geopend werd en daarna weerklonken krachtige mannenstappen op de marmeren vloer van de gang.

„Hij is 't!” riep de arme vrouw uit, die bleek en bevend weer was opgesprongen. Ze vloog naar 'n zijdeur, die ze opende en zei met haar hese stem: „Hierheen eerwaarde, ga hier binnen! Hij zou u zeker vermoorden, als hij u hier vond!”

De pater volgde haar raad en aanstonds deed ze de deur achter hem dicht.

't Was zo vlug in z'n werk gegaan, dat pater Sebalduis zelf niet begreep, hoe hij zo schielijk had kunnen vluchten. Nooit van z'n leven was ie voor iemand bang en nu met z'n zestig jaar, was ie gaan vluchten als 'n lafaard!....

Hij drukte z'n rechterhand tegen z'n heet voorhoofd en zuchtte: „Mijn God, mijn God, wat 'n historie! Wat ben ik toch begonnen!”

V. IN DE KLAUWEN VAN DE LEEUW.

Pater Sebaldus keek de kamer 'ns rond. Ze was ruim, maar niet mooi, de versieringen langs de wanden hadden niet veel te betekenen. De zoldering was van zware eikenplanken, die op twee stevige balken rustten. Er was nog 'n tweede deur aan 't vertrek, die zeker op de gang uit moest komen en bovendien 'n groot raam, dat in de achtergevel van het huis was aangebracht.

Daar zit ik nu dacht de pater bij zich zelf. Wat doe ik eigenlijk in deze kamer? Ik houd 't er niet uit nog geen half uur! Verbeeld je eens, dat pater gardiaan later moet horen, hoe pater Sebaldus opgesloten heeft gezeten in 't huis van een jood En wie weet, wat 'n geschiedenis me hier nog wacht Misschien, dat morgen heel de stad Praag vol is over 'n historie met de oude pater Sebaldus En ginder in Zalow zitten de boeren ongeduldig te wachten op mijn komst Neen, ik blijf hier niet; 'k wil hier weg en zal weg! Als zoon van de dappere heilige Franciscus mag ik geen vrees hebben voor mensen. De heilige Vader vreesde immers niemand, zelfs niet de machtige en trotse sultan. Ik ga

Voorzichtig, om geen leven te maken met z'n sandalen, begaf hij zich naar de tweede deur. Als ie eenmaal op de gang was, zou ie wel verder komen

Helaas, daar trof hem de eerste tegenva!; de deur was in 't slot.

Dan door 't raam! was aanstonds z'n besluit. Hij zou wel 'n middel vinden, om heelhuids beneden te komen. Maar ook hier kwam z'n berekening niet uit. Voor dat raam bevonden

zich zware ijzeren spijlen, nog geen handbreed van elkaar.

Hij zat dus echt opgesloten in die ellendige gevangenis. Door de deur naar de zijkamer, kon ie immers niet gaan zonder de arme vrouw in ongelegenheid te brengen. Dat wilde hij in ieder geval vermijden, want met de arme moeder van de kleine Abel had hij meer te doen, dan met zich zelf.

Even stond ie mijmerend te kijken naar 't grote jodenkerkhof, dat tussen het huis van Abels en de „Oude Nieuw-school” gelegen was. 't Was 'n kolossaal kerkhof met 'n massa gedenkstenen. In 'n ander geval, zou Pater Sebaldu heel graag die stenen 'ns goed bekeken hebben, want hij hield van zulke studies. Maar in de toestand waarin hij zich bevond, was ie meer met z'n eigen graf bezig, dan met al die jodengraven. Hij was hier immers in doodsgevaar!.... In z'n geest zag ie 'n grafheuveltje, waarop 'n zwart geverfd houten kruisje lag, waarop met witte letters stond: PATER SEBALDUS.

Ook voor de Oude Nieuw-school, die toch een van de schoonste synagogen was van de wereld, had ie geen aandacht. Dat was de synagoge, waar Zadok, de stiefbroer van Abel, leraar was van de wet, zoals hij later vernam.

Nog stond ie voor 't grote raam, toen ie de deur van de nevenkamer, waar de arme vrouw zich bevond, woest hoorde openrukken en daarna weer sluiten.

't Volgend ogenblik hoorde hij 'n woeste mannenstem krijsen: „Zeg op, vrouw, waar is mijn kind?”

De pater luisterde scherp toe, maar vernam geen antwoord.

„Kun je niet spreken, ellendeling?” krijste opnieuw de man. „Dus is het waar, dat die Baälsprofeten, die ellendige

jezuiten mijn kind gestolen hebben! Ze hebben 't naar het huis van zijn ondergang gesleept! Met lijf en ziel hebben ze mijn Abel overgeleverd aan Beëlzebub... En jij zit daar maar te zwijgen, alsof 't je niet aangaat."

Toen volgde 'n poos stilte. Zware stappen bonsden op de vloer. 't Was duidelijk dat de man driftig heen en weer liep, waanzinnig van woede.

Maar opeens scheen ie zich niet meer te kunnen inhouden. Met krijsende stem braakte hij de vreselijkste godslasteringen uit tegen Jezus en de gruwelijkste verwensingen tegen al wat heilig is. Pater Sebaldus ontstelde er zo geweldig van, dat ie 'n kruis sloeg en zich moest inhouden, om niet de kamer binnen te vliegen.

„O, die ellendige christenen,” bleef de oude Abels razen, „die Baälsprofeten, ze hebben mijn arm kind in hun netten verstrikt. Mijn Abel, mijn eigen vlees en bloed, zal moeten knielen voor de gehate Nazarener! Die zielenjagers, die jezuiten, die bedelmonniken! Ze hebben 't gemunt op mijn geld, maar dat zal hun tegenvallen! Geen cent zullen ze in handen krijgen.... Nog liever werp ik alles met eigen handen in de Moldau, dan iets over te laten aan die Baälsprofeten!”

Even hield hij op, om adem te scheppen; de geweldige uitvallen hadden hem blijkbaar vermoeid.

Plotseling richtte hij zich weer tot de arme vrouw. „En jij zit maar te zwijgen, jij zegt niets, ellendige vrouw!” riep ie haar bars toe. „Waarom heb jij onze arme jongen niet beter bewaakt? Waarom heb jij hem laten verleiden door die ongeluksprofeten? Jij bent de grootste schuldige, jij....”

Hij was z'n woede niet meer meester en wierp zich op de arme vrouw, die 'n luide gil gaf. „Ach Abel, vermoord

me niet, ik ben onschuldig!" riep ze. Maar haar smeken baatte niet en haar stem werd stom. 't Was nu stil geworden en pater Sebaldus hoorde enkel het zware hijgen van de man.

„Hij is haar aan 't vermoorden!" sprak ie bij zich zelf. „Dat moet ik voorkomen, al zou 't me zelf 't leven kosten."

Met 'n ruk wierp hij de deur open, liep op Abel toe en riep woedend: „Hou op, ellendige wreedaard! Terug! Moet jij zo je vrouw vermoorden, die helemaal onschuldig is! Hier, vermoord mij, als je wilt! Ik heb je kind naar het proselietenhuis gebracht!"

Abel en z'n broer Zadok waren geweldig geschrokken bij die plotselinge verschijning. Ze meenden een geest te zien en Abel had van schrik z'n arme vrouw losgelaten.

Pater Sebaldus stond daar nu zwijgend, en keek onversaagd de beide mannen aan. Toch voelde hij zich 'n beetje verlegen met zijn positie. 't Was allemaal zo plotseling gebeurd, en.... wat zou er nu volgen?.... De oude Abel was 'n grote, krachtige man en als die 'm zou aanvallen, moest ie stellig onderdoen. Vooral omdat de man om z'n woede dubbel sterk zou zijn. Als dan de rabbi nog mee-hielp, was zeker z'n laatste uur gekomen. En dan: arme gardiaan;.... arme boeren van Zalow!

Zo stond pater Sebaldus te denken, toen plotseling de oude Abels als 'n getergde tijger op hem aanstootte en hem bij de keel pakte.

„Gij... gj... gj hebt mijn arm kind ontvoerd. Welnu dan, sterven zul je!" hijgde de ongelukkige man.

Pater Sebaldus verweerde zich niet en Abels zou hem stellig gewurgd hebben, als niet z'n broer Zadok tussenbeide gekomen was. Met 'n krachtige ruk trok hij 'n arm van de

„Hou op, ellendige wreedaard! Terug!”

aanvaller terug en riep 'm ontsteld toe: „Maar Abel, wat ga je doen! Moet je ons allemaal ongelukkig maken?... Of denk je misschien, dat 't geheim zal blijven, als je dat monster vermoordt?... We zullen allemaal vervolgd worden en heel 't volk zal de naam Abels vervloeken!”

Abels stond 'n ogenblik besluiteloos. Hij zag marmarbleek, schuim stond op z'n mond en z'n handen beefden van woede. Ieder ogenblik meende pater Sebaldus, dat de man opnieuw zou aanvallen.

Toen zei Zadok: „Wees wijs, broeder, maak ons niet ongelukkig! Wat heb je er aan, dat je die man doodt? Daarmee heb je de kleine Abel niet terug, maar je bent 'm daarmee voorgoed kwijt. Betaal die man liever 'n flink losgeld en koop je zoon vrij...”

Die laatste woorden maakten indruk op Abels. Het voorstel van Zadok scheen 'm nieuwe hoop gegeven te hebben.

„Belof me, m'n zoon terug te geven en 'k laat je vrij gaan,” begon ie.

„God de Heer beware me,” zei de priester rustig. „Hij is met eigen wil naar 't proselietenhuis gegaan; ik zal er hem tegen z'n wil niet weghalen.”

„Dan wee u!” riep Abels uit. „Je zult ondervinden, dat ik machtig ben met m'n geld. Ik zal jullie bedelmonniken, het leven in Praag zo zuur maken, dat je 't hier geen jaar meer volhoudt.”

„Met Gods hulp vrees ik de vervolging niet; ik vrees zelfs de dood niet,” zei pater Sebaldus rustig.

Plotseling haalde de man 'n buidel met goudgeld uit z'n mantel en schudde de kostbare schijven over de tafel uit, dat ze rinkelden. „Daar dan, als 't toch moet,” zei ie „al die goudstukken mag je hebben, als je m'n zoontje uitlevert.”

Niettegenstaande de nare toestand, waarin pater Sebaldus zich bevond, kon ie niet nalaten, even te glimlachen. Wat kende die geldduivel de arme capucijnen toch slecht, dat ie 'n oude pater met goud trachtte om te kopen!...

Abels bemerkte die glimlach aanstonds, maar schreef 'm toe aan de geldzucht van de kloosterling. Hij meende al zeker te zijn van z'n zaak en bood daarom 'n som aan, waarover z'n broer zelf verstomd stond. „Is 't niet genoeg?” vroeg ie fier opgericht; „welnu, dan maak ik er duizend dukaten van! Duizend gouden dukaten voor 't klooster, als je mij m'n zoontje terugbrengt!”

Zo'n handel kon pater Sebaldus niet langer verkroppen en fier sprak ie: „Er staat geschreven: Pecunia tua tecum sit in perditionem; dat wil zeggen: uw geld zij met u ten verderve... Voor al het geld van de wereld zult ge me niet overhalen, om uw zoon aan u uit te leveren...” En op dreigende toon voegde hij er bij: „Ik waarschuw je bovendien, dat je je arme vrouw verder geen last aandoet, of 'k zal je aanklagen bij 't stadsbestuur.”

Nadat hij dit gezegd had, ging ie snel naar de deur en maakte ze met 'n ruk open. Abels, die 'n ogenblik terug was geschrokken voor de woorden van de fiere priester, werd opnieuw woedend. Briesend van razernij en met fonkelende blik wilde hij de pater achterna, om hem opnieuw te grijpen, maar z'n broer weerhield hem en zo kwam pater Sebaldus op de straat, eer de man zich van 'm meester kon maken. Hier voelde Pater Sebaldus zich weer vrij. Even bleef ie staan, om 'ns diep adem te halen, want hij merkte nu eerst, dat ie beefde over z'n hele lichaam en dat z'n hart bonsde in z'n borst.

Zo'n geschiedenis had ie nog nooit meegemaakt. En met

Gods hulp had ie 't er goed afgebracht.... Toch had ie feitelijk als 'n laffe vluchteling dat huis verlaten, waar ie als 'n vurige apostel des Heren was binnengegaan!

Even zag hij om zich heen, en 't eerste gezicht dat ie opmerkte, was dat van de jongeman, die 'm gevolgd was. Pater Sebaldus werd kregel en dacht: Die ellendige straat-slijper! Die is opzettelijk met me meegelopen, in de hoop me te kunnen belagen! Misschien is 't 'm gelukt ook, de ellendeling! Hij heeft zeker alles gehoord en zal straks die historie rondbazuinen door heel de stad; natuurlijk met de nodige leugens en lasteringen er bij.... Nu stond ie daar nog te lachen met z'n hatelijke glimlach!.... Waarachtig, nu kwam ie nog naar 'm toe ook! Zeker om 'm verder uit te horen.... Wacht maar, dacht pater Sebaldus, laat 'm maar proberen; hij zal van 'n kouwe kermis thuiskomen!...

„Wat ben ik blij, hoogerwaarde pater, dat ik u nog levend terugzie,” begon de jongeman met 'n flemende stem.

Opgepast, dacht pater Sebaldus, die man wil te lief doen, en da's niet te vertrouwen. Als de vos de passie preekt, is voorzichtig zijn de boodschap.

„Ik heb veel angst om u uitgestaan,” ging de jongeman weer voort, „en 'k dacht bij me zelf: die goede, oude pater sterft daar als martelaar.”

„Daar was geen gevaar voor,” zei de pater koel, „die Abels is niet zo kwaad.”

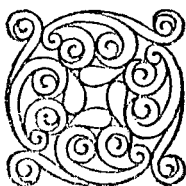
„O jawel, hoogerwaarde pater,” hield de jongeman vol. „Ik ken 'm, ik ben vroeger ook israëliet geweest. Maar door Gods genade ben ik nu christen. Ik ben drie maanden lang in 't proselietenhuis geweest. Vroeger heette ik Abraham, maar nu heet ik Fraps, naar uw heilige Vader Franciscus. Mijn naam is Frans Roos.”

De laatste mededelingen hadden indruk gemaakt op de goede pater, en hij begon zich al te verwijten, dat ie 'n braaf christen had uitgemaakt voor nietsnutter of straat-slijper. Hij had weer te vroeg geoordeeld....

Nog 'n hele poos wandelde Frans Roos met hem mee. En toen ze met 'n hartelijke handdruk afscheid namen, beloofde hij voor de vierde keer, dat ie pater Sebaldus op de hoogte zou brengen, als er iets bijzonders voorviel met de kleine Abel.

In z'n hart dankte pater Sebaldus de goede God, die 'm onverdiend zo'n goede vriend had laten ontmoeten.

Intussen lachte de vuige huichelaar in z'n vuistje, in de hoop 'n flinke slag te kunnen slaan uit de vriendschap met die goede pater. In z'n laag hart had ie al lang 'n boosaardig plan gesmeed, dat 'm goud op zou leveren, als 't gelukken wou.

VI. PATER SEBALDUS GAAT NAAR ROSTOCK EN HOUDT 'N NIEUWE PALMZONDAG-PREEK.

Met opgewektheid stapte pater Sebaldus de lange weg af naar Rostock en kwam er nog voor de avond aan. Hij werd door de ziekelijke pastoor allerhartelijkst ontvangen en hij genoot van 't glas oude Hongaarse wijn, dat 'm werd aangeboden. 't Deed 'm goed na zo'n lange, vermoeiende wandeling.

Van de eerste dag af had ie 't bijzonder druk in Zalow. Allen wilden er natuurlijk de aflaten van 't groot jubilee verdienen. Pater Sebaldus preekte, hoorde biecht, gaf katechismus aan de kleinen en bereidde 'n groep jongens en meisjes voor tot hun plechtige H. Communie. Daarbij bracht 't ziekenbezoek ook heel wat drukte mee.

Niettegenstaande al die arbeid, was ie de eerste dagen toch dikwijls met z'n gedachten in Praag. Telkens zag ie voor z'n geest de lieve kleine Abel, of dacht ie aan de oude Abel en z'n ongelukkige vrouw. Telkens kwam 'm weer in 't geheugen de geschiedenis, die zich had afgespeeld in Abels woning en vroeg ie zich af, of mogelijk pater gardiaan er al iets van weten zou.

Maar de dagen vol drukte volgden elkaar op en stilletjesaan vervlogen de gedachten aan Praag voor de nieuwe zorgen. Zo kwam eindelijk de Palmzondag en pater Sebaldus zette zich aan de studie van z'n Palmzondagspreek. Dat was een van z'n beroemdste predikaties. De bewoners van Zalow kenden ze zeker al half van buiten, maar iedere keer opnieuw luisterden ze met de grootste aandacht.

Waarom dan ook 'n nieuwe preek maken? meende pater Sebaldu. Daarbij, 't gaat zo maar niet meer, als je zestig bent!

Aandachtig begon hij zijn preek over te lezen. Over de reis van Jezus naar Jeruzalem, over de ontvangst van de leerlingen in Bethphage, dan de zegevierende tocht naar Jeruzalem en eindelijk de glorieijke intocht van de Goddelijke Zaligmaker.

De goede pater ging er zelf in op, zo schoon had ie dat vroeger opgesteld. Hij zou 't nu niet meer zo ècht, zo schilderachtig en zo gevoeld weten weer te geven.

Je kon de stoet voelen aangroeien in de preek, je zag 't dooreenwoelen van de kleurige kledingen, je ging helemaal op in 't gewemel van 't drukke beweeg en hoorde 't gejubel aangroeien tot 'n jubelgalm, die klaterde tegen de witte woningen, die opsloeg naar de hemel om zich uit te zingen heel hoog in de tintelende lucht boven Jeruzalem.

Gejaagd las pater Sebaldu verder en verslond z'n eigen preek. Tot ie eindelijk kwam aan de plaats die begon met: „O ondankbaar, onbetrouwbaar en trouweloos geslacht der joden!...” Toen zag ie plotseling de Kleine Abel voor zich staan in al de glans van z'n onschuld en jeugdige schoonheid. En 't was hem, of die beminnelijke knaap hem weer met z'n klare stem zei: „Daarom mogen de christenen ons ook niet haten!”

Even ging 'n schok door z'n lichaam en bij las verder. 't Ene verwijt volgde op het andere, de ene vermaledijding op de andere en iedere periode begon met de uitroep: „O ondankbaar, onbetrouwbaar en trouweloos geslacht der joden!” Dat waren om zo te zeggen de pijlers, die de lange brug van zijn verwijten moesten dragen.

Maar telkens weer was daar de kleine Abel, die 'm berispte: „Pater Sebaldus, ze mogen ons niet haten!”

Pater Sebaldus krabde zich achter de oren. Helaas, de kleine Abel had gelijk! De joden werden veracht en versmaad, om de ontrouw van hun vaderen, waar ze toch zelf geen schuld aan hadden. En hij was zelf ook mee de schuld, hij, pater Sebaldus, die toch voor iedereen goed en liefderijk wezen wou....

Die preek moest veranderen; die verwijten moesten wegblijven. Liever zou hij een woordje zeggen ten gunste van de joden, want hij had er ook wel 'n beetje schuld aan, dat ze zo versmaad werden. Hij zou proberen, dat vandaag met één slag goed te maken....

Pater Sebaldus stond te preken en heel de kerk luisterde toe met onbeweeglijke aandacht. 't Was ook zo schoon, 't was, of ze alles zagen gebeuren voor hun ogen.

Toen kwam ie aan de passage, die tegen de joden ging. De nekken rekten zich verder, de ogen richtten zich nog meer naar de preekstoel en de oren luisterden met scherper oplettendheid. Nu ging 't komen!....

„En nu, beminde broeders en zusters in Christus,” riep pater Sebaldus door de kleine kerk, „nu zegt mogelijk iemand: O, dat ondankbaar, dat onbetrouwbaar en trouweloos geslacht der joden!

Maar dan vraag ik u: wat zouden wij gedaan hebben in hun plaats? Zouden wij standvastig gebleven zijn bij al de bedreigingen en lasterpraatjes van de opperpriesters en farizeërs? Zouden wij dapper zijn opgekomen voor de Zaligmaker? Hebben wij ons zelf niet honderdmaal en meer schuldig gemaakt aan ondank en ontrouw tegenover God?...

Ja, ik weet het, mijn dierbaren, er zijn er onder u, die de israëlieten minachten, die hen verachten; ja misschien — God moge 't hun vergeven — die de joden haten! Zijn ze dan niet onze evennaasten? Heeft Jezus voor niets gezegd: „Die onder u zonder zonde is, werpe de eerste steen?” Brengen wij zo zijn Goddelijke leer in toepassing: „Hebt uwe vijanden lief?”

Wachten wij ons wel, mijne broeders en zusters in Christus, het volk te verachten en te verguizen, dat zolang Gods dierbaar volk geweest is; wachten wij ons, dat geslacht te veroordelen, waartussen Jezus en Maria gewandeld hebben als tussen broeders en zusters!

Doch keren we naar de stad Jeruzalem terug. Het feestgerucht heeft opgehouden en de goede Heiland heeft zich teruggetrokken. 't Is stil in de straten, waar de palmbladeren, die voor de zegevierende intocht gediend hebben, in wanorde dooreen liggen.

Hier en daar staan groepjes mensen bijeen, om de gebeurtenis van de dag te bespreken. Ze zijn niet tevreden over Jezus; de goede Meester heeft hen teleurgesteld, Hij had de wonderen moeten zaaien rondom zich heen, Hij had de mensen moeten toespreken als de beloofde Koning met woorden, die straalden van macht, Hij had zijn volk moeten oproepen voor de strijd. Dan zouden ze Hem gevolgd hebben, hun leven zouden ze voor hem over hebben gehad. Maar wat had Hij gedaan? Geweend had Hij als 'n kleinmoedige, terwijl de scharen Hem huldigden als koning. En nu had Hij zich stil teruggetrokken; Hij durfde niet!... En wie weet, of de Romeinen zich niet zouden wreken! De farizeërs zeiden immers, dat de Romeinse soldaten gereed stonden om op 't volk in te slaan; en dan zou 't bloed

met| stromen vloeien door de straten van Jeruzalem...

Zo spraken ze. Maar mogen wij 't hun kwalijk nemen, dat ze kleinmoedig geworden waren? Hebben wij zelf zo-veel moed, als er gevaar dreigt?

Maar reeds hebben de kindertjes van Jeruzalem zich in groepjes verzameld. Ze willen ook hun feest hebben; ze willen ook de lieve Heiland huldigen, de vriend der kinderen.

O, die lieve kindertjes van Jeruzalem! Zie, hoe hun lieve gezichtjes glanzen, hoe hun oogjes stralen. Ze rapen de palmladeren op en beginnen te juichen: Hosanna de Zoon van David!

't Is alsof ze 't hebben afgesproken, want op alle punten van de stad gaat het gejuich der klare kinderstemmetjes. Uit alle straten, stegen en slopjes der stad komen nieuwe groepjes zich aansluiten bij de groeiende stoet. Zie, hoe zwierig zwaaien de lenige armpjes de groene palmladeren, hoe wemelen die duizenden kleurig geklede kleinen door- een in sierlijke beweging, hoe helder en luid schallen de heerlijke hosanna's op en vullen de straten van Jeruzalem met blijde jubel..."

Zo bleef pater Sebaldus doorjubelen en hij beschreef de lieve jodenkinderen met hun trouwe oogjes, hun lieve gezichtjes en krullende lokken. Hij maakte er echte engeltjes van, want heel de tijd zag hij in de stoet de kleine Abel die met stralend gezichtje boven allen uitjubelde.

En als de lieve Heiland dan verscheen en de kleinen Hem toejuichten, was 't weer Abel, die altijd vlak bij de goede Jezus was en 't luidst jubelde.

Dan traden de farizeërs op met hun grijsgezichten, maar de kinderen spotten met hen en juichten nog luider

Jezus toe. En als de farizeërs dreigden, klonk het uit de duizenden keeltjes: „Liever sterven, dan Jezus verloochenen!” 't Stond wel nergens geschreven, maar pater Sebaldus was in z'n vuur, en wat de kleine, trouwe Abel gezegd had, mochten alle kinderen van Jeruzalem hem nazeggen.

Dan begon hij te vertellen, hoe blij Jezus was met de hulde van die onschuldige kinderen; hoe Hij hen liefdevol bezag en hen dankte met z'n liefste glimlach.

„En nu vraag ik u, mijne dierbaren,” vervolgde hij eindelijk, „zal Jezus wel ooit vergeten, hoe koninklijk de kinderen van de joden Hem gehuldigd hebben op die dag van zijn intocht?.. En kan de liefde van de Zaligmaker wel gebonden worden aan plaats en tijd?.... O neen. Hij moet ze nog liefhebben, die lieve kindertjes van zijn volk.”

Stom verwonderd keken de gelovigen op naar de preekstoel. Wat mankeerde toch de goede pater Sebaldus? Waarom hield ie nu 'n lofrede op de joden, op deze Palmzondag, waarop ie 't vroeger altijd andersom gewend was? Er moest zeker wel iets heel bijzonders zijn voorgevallen en dan kregen ze 't wel te horen. Want die goedige man had 't hart op de lippen liggen. 't Was er muisstil in de propvolle kerk.

„Mijne dierbaren,” ging pater Sebaldus voort; ik ben nooit in Bethlehem geweest. 'n Arme pater Capucijn maakt zulke grote reizen niet. Maar 'k heb wel mannen gesproken, die er geweest zijn. En wat wisten die te vertellen? Zet uwe oren open en luistert. Dit zeggen ze en dat verklaren ze allen, dat de kinderen van Bethlehem de schoonste kinderen zijn! Ze hebben zulke edele, lieve gezichtjes met 'n olijffkleur zo licht, als men ze nergens vindt in heel 't heilig land. Oogjes hebben ze zo zacht als duivenoogjes en hun

glimlach is als die van 'n engel. Ze zijn zo zacht en beminnelijk, dat ze iedereen doen denken aan de kleine Jezus.

Ziet en bewondert met mij, hoe er 'n bijzondere zegen rust op de kindertjes van Bethlehem. Zou er dan ook geen bijzondere zegen rusten op alle kindertjes van de joden?

Ge kent, mijne dierbaren, de Mariazuil op de markt van Praag met het schone beeld van onze goede Moeder. Welnu, 't is niet lang geleden, dat dat beeld gesproken heeft tot 'n joods knaapje. Ik zelf heb dat knaapje gezien en gesproken. En ik verklaar u, dat ik nooit 'n schoner en edeler knaapje gezien heb. 't Deed me aanstonds denken aan de aartsengel Gabriël, die Maria de blijde boodschap bracht.

Hoort ge dat, dierbare gelovigen: Maria sprak tot 'n joods knaapje! Duizenden, tienduizenden christen kinderen hebben gespeeld aan de voet van die zuil. En heeft men ooit gehoord, dat Maria tot één van hen gesproken heeft? Tot die lieve joodse knaap sprak ze wel! Mogen we daaruit niet besluiten, dat Maria ook 'n bijzondere liefde voelt voor de kinderen van haar volk? En zouden wij de joden durven schimpen en verguizen? Dan verguizen we ook hun lieve, onschuldige kinderen! Dan verguizen we ook dat lieve kind, dat door Maria werd toegesproken, dat liever als martelaar sterven wil, dan ontrouw te worden aan de reine Maagd uit zijn geslacht!

Laten we liever op onze eigen schuldige borst kloppen. Laten we boetvaardigheid doen in deze tijd van boete en genade. En maken we van heden het vaste besluit, nooit meer te verachten het volk, dat eenmaal Gods volk was, het volk, dat zoveel heiligen en profeten aan de hemel schonk; het volk, dat aan de kerk de apostelen gaf, de steunpilaren der katholieke kerk; het volk, waaruit geboren

is de reine Maagd Maria, de Moeder van onze Heiland, aan wie eer en glorie, hulde en heerlijkheid in de eeuwen der eeuwen. Amen."

De preek was uit en nog nimmer was 't zo stil gebleven bij 't einde van 'n predikatie. De laatste woorden schenen te blijven natrillen langs de wanden en voort te ruisen door 't schip van de kerk. De mensen kuchten of hoesten niet, zoals gebruikelijk was en ze vermeden, zoveel ze konden, alle gedruis, om de stilte niet te storen, die in de kerk hing omwille van de vreemde preek van pater Sebaldu.

VII. 'N BLIJ BERICHT GEVOLGD DOOR 'N VERPLETTERENDE TIJDING.

Nog nooit had de stem van pater Sebaldus zo plechtig en zo krachtig door Zalow's kerkje gegalmd, als bij de prelatie van deze Palmzondag. Als 'n trompetstoot galmde 't „Sursum corda!” op en vulde 't ganse gebouw met galm en geluid. Heel de prelatie door bleef z'n stem rijzen en dalen in zwierige melodie. 't Leek wel, of hij de intocht van Jezus meemaakte en boven alles uit wou juichen met jubelende blijheid.

De mensen begrepen er niets van. Daar was er maar één, die de reden kende van die opgewekte feeststemming, en dat was de pater zelf.

Toen ie de preekstoel afgang, had ie even de kerk in geloerd en 'n goede bekende uit Praag opgemerkt, die tegen 'n pilaar stond. 't Was Frans Roos. De jonge man had bemerkt, dat de priester hem aankeek en toen had ie tegen hem geknikt met 'n blij glimlach.

Dat was 'n goed teken, die glimlach, meende pater Sebaldus. Daar wou Roos mee zeggen, dat er goed nieuws was uit Praag, nieuws van Abel. En daarom was ie nu in zo'n jubelstemming.

De H. Mis vorderde buitengewoon snel. Pater Sebaldus, die anders altijd zo plechtig en waardig bleef, als ie de Hoogmis deed, scheen nu gejaagd te zijn. Zo kwam 't dat de Hoogmis, die vandaag langer had moeten duren, vijf minuten vroeger uit was dan gewoonlijk.

Na 'n dankzegging van vijf minuten, verraste pater Sebaldus de meid van de pastorie, die nog zorgen moest voor 't ontbijt. Anders gaf de pater haar altijd minstens twintig minuten tijd.

„O, pater Sebaldus,” riep ze uit, „wat bent u er vroeg! Ik ben nog lang niet klaar, neem me niet kwalijk.”

„Tijds genoeg, tijds genoeg,” zei de pater gejaagd.

„En dan is er nog 'n vent uit Praag voor u in de spreekkamer, en die heeft me opgehouden,” zei de meid weer, nu met iets ontevredens in stem en gezicht.

„Heerlijk, heerlijk, ik wist het!” riep de pater blij. „Voor twee man dekken, Dina, voor twee man!”

„Maar pater,” riep Dina uit en ze werd nog ontevredener, „wilt u met die kerel samen ontbijten? 't Ziet er zo'n gemene man uit; 't is vast 'n jood!”

„Oordeelt niet en ge zult niet geoordeeld worden!” riep pater Sebaldus uit. „Hij is mijn beste vriend en 'n brave christen, en hij moet met mij ontbijten, hoor Dina!”

Weg was pater Sebaldus en met 'n glimlach vloog ie de spreekkamer binnen.

„Goed nieuws? vroeg ie, terwijl hij Roos hartelijk de hand schudde.

„Best nieuws, hoogerwaarde pater,” antwoordde Roos op z'n vleiende manier. „Abel maakt 't uitstekend. Op 't proselietenhuis zijn ze allemaal even dol met 'm. Binnenkort wordt ie gedoopt. 'k Heb 'n brief van 'm meegebracht voor u.”

„'n Brief van Abel,” juichte pater Sebaldus. „Laat zien wat de lieve jongen me te vertellen heeft!”

Met bevende vingers had ie de envelop reeds open gescheurd en las.

Hoogerwaarde en teerbeminde Pater.

Ik ben nu 'n paar weken in 't proselietenhuis en maak 't er. God zij dank, uitstekend. Ik bereid me nu met alle ijver voor op m'n heilig Doopsel. De plechtigheid zal plaats hebben op Zaterdag in de Goede Week. O, ik voel me zo gelukkig!

Toch zal mijn geluk niet volkomen zijn, als U er niet bent, om getuige te zijn van de plechtigheid.

Ik heb wel veel behoefte gehad aan uw troost. U moet weten, mijn vader doet alles, om me in handen te krijgen. Hij heeft zelfs duizend dukaten beloofd aan de directeur, als die me wou uitleveren. Maar de brave man heeft dat aanbod met verachting afgewezen.

Ik heb veel medelijden met mijn lieve Moeder. Ik ben altijd bang, dat Vader haar doet lijden om mij.

Gelukkig heb ik veel troost van Frans Roos. Die brave man komt me alle dagen bezoeken. Hij spoort me trouw aan, om standvastig te blijven en ik ben hem daarom veel dank schuldig. Hij zal U ook dit briefje bezorgen. Wees zo goed hem antwoord mee te geven; ik verlang er vurig naar. Vergeet ook niet Zaterdag op tijd hier te zijn, zodat er dan niets ontbreekt aan 't geluk van

uw kleine vriend

Abel Abels.

„Zeker, lief kind, ik zal doen wat ik kan,” zei de pater nadat hij 't briefje gelezen had.

Een glans van blijheid lag over z'n gezicht en z'n ogen tintelden van geluk.

„Dat moet pater gardiaan zeker goedvinden,” dacht ie

hardop. „Die kan de oude pater Modestus wel sturen, om mij die dag te vervangen. Ik zal 't even vragen.”

„En de oude Abels?” wendde hij zich plotseling tot Roos.

„Die is uitzinnig,” antwoordde de aangesprokene. „Minstens twee keer per dag loopt ie langs 't proselietenhuis. Die booswicht zou in staat zijn geweld te gebruiken. Maar ik sta altijd op wacht, om aanstonds de politie te waarschuwen, als hij zou willen binnendringen.”

„Da's goed, da's goed, m'n vriend,” zei pater Sebaldus met genegenheid. „Hoe spijt 't me, dat ik u daarvoor niet belonen kan! Maar je weet wel, 'n arme Capucijn heeft zelf niets Maar heeft Abels je nooit aangesproken?”

„Die trotsaard mij aanspreken!” riep Roos uit. „Hij veracht iedereen, die niet zo rijk is als hij. Hij gunt me nog geen blik Wel spreek ik vaak met Gretha en doe voor haar dikwijls boodschappen. Ze voelt 't zo, dat u weg bent.”

„Och ja, dat arme schaap,” sprak pater Sebaldus. „'t Is niet prettig voor haar, dat ze telkens 'n andere biechtvader moet zoeken, die haar niet kent. Ik ken haar door en door. 'k Zal je 'n mooie wondermedalje meegeven. Dat zal haar 'n beetje troosten.”

„Zeker, ze zal er dol mee zijn,” viel Roos hem bij.

Aan tafel werd er nog druk voortgepraat over de zaken van Praag, en Roos, die het volle vertrouwen genoot van pater Sebaldus, zorgde wel, zich niet te verspreken. Toch werd de pater telkens tot wantrouwen bekoord, omdat Roos zich al te vriendelijk aanstelde, maar hij verdreef die gedachte uit z'n hoofd als 'n liefdeloosheid.

Toen Roos na een uurtje weer vertrok, had hij een brief bij zich voor pater gardiaan en een voor de kleine Abel. Bovendien moest ie namens Pater Sebaldus 'n prachtig

prentje van de H. Maagd meenemen voor zijn vriendje en 'n wondermedalje voor Gretha. Op dat prentje had de pater z'n naam geschreven met het gebed, dat de H. Stanislaus trouw bad: „Mater Dei et Mater mei”, dat wil zeggen: „Moeder van God en Moeder van mij”.

„Wat zal die onnozele man later vreemd opkijken, als m'n list gelukt,” mompelde de huichelaar op de terugweg. „In ieder geval, hij heeft me goed geholpen en me schone troeven in de hand gegeven.”

Intussen bedankte pater Sebaldus de goede God, die hem Roos had laten ontmoeten, en hij verheugde zich op voorhand, bij de gedachte, dat pater gardiaan het verlof zeker verlenen zou.

Elke dag verwachtte hij de brief, maar er kwam niets. 't Was reeds Goede Vrijdag geworden en nog steeds was er geen bericht uit Praag.

Hij begon weer te twifelen aan Roos. Zou die vleier met z'n lief gedoe, misschien toch 'n huichelachtige, valse slang zijn? 't Was zeker, dat pater gardiaan z'n briefje niet ontvangen had, anders was er wel antwoord gekomen

Eindelijk toch kwam er bericht. 't Was op de avond van Goede Vrijdag, dus juist nog op tijd Maar waarom nu die brief? Waarom is pater Modestus niet zelf gekomen? vroeg pater Sebaldus zich af.

Gejaagd en zenuwachtig peuterde hij de enveloppe open, trok 't briefje er uit en las 't met groeiende ontsteltenis.

't Briefje luidde:

Eerwaarde en geliefde pater.

Uit uw briefje, dat ik zoëven in de bus vond, blijkt weer duidelijk, dat U dikwijls grote ijver aan de dag

legt voor een of andere zaak, maar dat uw ijver niet altijd wijs geregeld is. De goede God heeft toegelaten, dat U weer op smartelijke wijze uw geestelijke blindheid moet ondervinden.

De jodenknaap, voor wiens heil U het zielenheil van 'n ganse parochie zoudt hebben opgeofferd, is op deze Goede Vrijdag stilletjes het proselietenhuis ontvlucht en naar zijn familie teruggekeerd. Dit treurige einde van die geschiedenis smart mij evenzeer als U.

Uw plan om Zaterdag over te komen, kunt U dus wel op zij zetten. Blijf in Zalow tot nader order. Vaarwel in de Heer.

Uit ons klooster van Praag.
Op Goede Vrijdag A. D. 1701.

Als de bliksem was ingeslagen vlak voor z'n voeten, zou pater Sebaldus niet erger verschrokken zijn, als bij 't lezen van dat bericht. Dus.... de kleine Abel was ontrouw geworden!.... Dat lieve, bevoorrechte kind van Maria had zijn Moeder verloochend.... Maar neen, dat kon niet! Een waar kind van Maria kan niet verloren gaan! En zo'n kind was de kleine Abel....

Maar hoe kwam 't, dat pater gardiaan mijn brief eerst op Goede Vrijdag ontvangen heeft? mijmerde pater Sebaldus voort. Waarom zou Roos daar niet eerder voor gezorgd hebben? Waarom heeft ie gewacht, tot de kleine Abel weg was uit 't proselietenhuis?... Daar moest meer achter zitten!... Die vleijende Frans Roos vertrouwde hij in ieder geval veel minder, dan die echt onschuldige knaap.

De arme pater Sebaldus! Hij kende geen rust meer. Van de ene twijfel viel hij in de andere. 'n Drom van allerlei ge-

dachten bestormden hem en ze martelden z'n arm hoofd, dat ie 't bloed voelde kloppen in z'n slapen. Hij kon z'n rust terugvinden; hij moest er meer van weten.

Hij zette zich neer en schreef twee dringende brieven, één voor pater gardiaan en een ander voor de rector van 't proselietenhuis.

Van de gardiaan kwam geen antwoord, maar van de rector ontving ie de volgende dag 'n kort bericht.

Die deelde hem mee, dat Abel door 'n raam van de bovenverdieping naar beneden gesprongen was. Daar had 'n man hem opgevangen en samen waren ze weggegaan in de richting van de jodenstad. Zo was 't gebeurd volgens de verklaring van de portieres, Gretha Hanssen, die 't zelf gezien had.

Pater Sebaldus was verslagen. Hij moest dus toch weer twifelen aan z'n kleine vriend. De arme jongen had de verleiding niet kunnen weerstaan.

Nog nooit had de goede man zo 'n droevige Paaszaterdag beleefd. Heel de avond en de halve nacht bad ie tot Maria, opdat ze toch tot haar terug zou voeren de lieve knaap, wie ze eenmaal zo liefdevol toegesproken had.

VIII. DE WOLF IN SCHAAPSVACHT.

We kennen hem al, de ellendige huichelaar, die in deze geschiedenis de lage Judasrol spelen zou!

Van z'n jeugd af zat de ondeugd hem in 't bloed. Werken wilde hij niet en hij zocht daarom op andere manieren aan de kost te komen. En die manieren waren niet altijd even edel.

Op zestienjarige leeftijd werd ie, wegens herhaalde diefstallen, uit z'n geboorteplaats verdreven. Sinds die tijd zwierf hij overal rond, tot ie eindelijk uitgeput en ziek in Praag aanlandde.

Hier hoorde hij spreken over het proselietenhuis, dat kort geleden was opgericht. Hij maakte er kennis met de katholieke godsdienst en liet zich dopen. De bedrieger! 't Was enkel berekening van hem, want hij wilde jood blijven in z'n hart. Dat hij zich had laten opnemen, was enkel, om enige tijd gratis 'n goede kost en verzorging te hebben. En hij liet zich enkel dopen, in de hoop, een goede uitzet te krijgen.

Dat viel hem echter tegen. Wel bezorgde men hem 'n goede plaats bij 'n brave zakenman, maar omdat hij het werken schuwde, ging hij na een week reeds aan de haal. Hij begon nu in Praag zijn oud leventje. Toen de kleine Abel in 't proselietenhuis kwam, woonde Roos op 'n arm zolderkamertje daar tegenover.

Daar hebben we hem voor 't eerst op straat ontmoet, toen pater Sebalduſ er afscheid ging nemen. Op die dag smeedde hij reeds 't boze plan, dat hij later helaas zou volvoeren.

Wat hij pater Sebalduſ vertelde op de Palmzondag, was niet helemaal gelogén. De eerste dagen na de verdwijning

van z'n zoon, wandelde Abels werkelijk meer dan eens per dag langs 't proselietenhuis.

't Was duidelijk dat ie met plannen liep, om de kleine Abel weer in handen te krijgen. Roos wou 'm met genoeg daarbij van dienst zijn.

Iedere keer, als Abels daar passeerde, lachte hij hem toe op zijn huichelachtige manier. Maar de rijke jood wendde zich met verachting van hem af.

Roos gaf echter de moed niet op en de derde dag besloot hij de rijke jood maar 'ns aan te spreken. Met z'n liefste glimlach op 't gezicht, ging hij de man tegen en groette hem met 'n diepe buiging.

„Meneer,” begon ie, „naar ik meen, bevindt zich uw enig zoontje hier in 't proselietenhuis.

„Dat zijn mijn zaken en niet die van jou,” beet Abels hem bars toe en ging door. Hij scheen niet eens te willen horen, dat Roos nog flemend zei: „Ik zou meneer anders misschien van dienst kunnen zijn.”

Voorlopig liet de deugniet het bij die vergeefse poging, maar hij bleef trouw op zijn post. En telkens als Abels passeerde, groette hij 'm met vriendelijke buiging, terwijl ie tegen 'm bleef glimlachen, als tegen 'n beste vriend.

Eindelijk had ie succes. En nog wel omdat Abels die voortdurende aanhaligheid van zo'n nietsnutter moe was. Hij stapte recht op Roos af en zei bars: „Zeg 'ns kerel, wat moet je van me? Of hoor jij ook bij dat boevenvolk hier tegenover?....”

„De God van Abraham beware me,” haastte zich Roos uit te roepen, „'t zijn m'n doodsvijanden, evengoed als die van u.... Als Abraham Roos die ellendelingen 'n peer kan stoven, zal ie 't niet nalaten.”

„Mij hebben ze mijn kind gestolen, die bandieten!” bromde Abels. „Ik zou er wat voor over hebben, om hem te ontrukken aan de grijphanden van die rovers. Als ik met geweld klaar kon komen, zou ik 't niet nalaten.”

„Nee niet met geweld, mijnheer, dat lukt toch niet.” glimlachte Roos. „Geweld wordt met geweld gekeerd, en zij hebben de macht. Nee, niet met geweld, maar met slimheid.”

„Zou jij menen, dat daar kans voor bestaat?” vroeg Abels geïnteresseerd.

„Ik zeg niet kans ik zeg *zekerheid*, m'n lieve meneer,” zei Roos met 'n beminnelijk lachje. „Hoeveel heeft meneer er voor over?”

„Kom mee, we praten verder bij mij thuis,” stelde Abels voor. En hij liep voor 't eerst van z'n leven zij aan zij met 'n arme duivel door de straten van Praag.

„Ik ben buitengewoon bevriend met Gretha Hanssen, die vroegere meid van u,” lei Roos onderweg uit. „Die is daar portieres, zoals u weet. Ze denkt dat ik dol met haar ben; ik doe voortdurend boodschappen voor haar en breng nu en dan wat lekkernij voor haar mee.”

„Wat kan die vriendschap baten?” vroeg Abels. „Zij kan niets. 't Was beter, als je met de directeur bekend was, of met de bewakers.”

„Wacht even, mijnheer,” begon Roos weer, ik ben ook bevriend met die pater, u weet wel, die hem daar gebracht heeft. Die vertrouwt me als z'n eigen broer. Daar in 't proselietenhuis kennen ze 'm allemaal. Ziet u, mijnheer, die man zal me de vrijbrieven moeten leveren. 't Is 'n goedige man en 'n beetje onnozel.”

„Zo, zo, da's wat anders,” dacht Abels.

„Gelukkig maar, dat u hem niet naar de andere wereld gezonden hebt laatst,” zei Roos glimlachend.

„Wat klets je nou?” bromde de heer Abels.

„'k Weet er alles van, meneer,” glimlachte de jonge man, „want ik had z'n spoor gevolgd en heb zo de hele geschiedenis meegemaakt.... Maar u kan op Roos rekenen, meneer die weet te spreken en te zwijgen op z'n tijd.”

Zo pratend waren de twee nieuwe vrienden bij Abels' huis aangekomen.

„Welnu, ik heb vertrouwen in je,” zei Abels, toen ze daar tegenover elkaar gezeten waren. „Je kunt op 'n ruime beloning rekenen als 't lukt.”

„Hoe ruim bedoeld u?” vroeg de jonge man. „Ik speel liefst zeker en 'k wil precies weten, wat ik er aan verdien.”

„Welnu, duizend dukaten zijn voor jou als je m'n zoon ongedoopt in mijn huis terugbrengt.”

„Duizend dukaten, 'n mooie som,” glimlachte Roos. „Maar de onderneming is zwaar, meneer. M'n leven kan er mee gemoeid zijn. En wat zijn duizend dukaten voor u? Uw zoon is 't tiendubbele en meer waard. 'k Bid u, meneer, maak er twee van!”

„Goed tweeduizend ducaten,” zei Abels. Maar je kent mijn voorwaarde. Als mijn zoon gedoopt is in de naam van die gehate Nazarener, is hij voor mij een vervloekte. In dat geval krijg je geen cent, hoor je 't, geen rooie cent.”

„Aangenomen” zei Roos. „Ze willen hem dopen, als ze hun Paasfeest inluiden maar ik zal ze 'n onprettig Paasfeest bezorgen. Ze zullen treuren over het verlies van hun schatrijk proselietje.”

Nog lang bleven de samenzweerdere samen praten. Abels zelf schreef het briefje, dat Roos hem dicteerde en dat moest

dienen, om van pater Sebaldus 't een of 't ander los te krijgen.

We weten al, dat de schelm maar al te goed slaagde in Zalow.

„Duizend dukaten, 'n mooie som,” glimlachte Roos.

Bij zijn terugkeer ging hij recht naar 't proselietenhuis, om Gretha de wondermedalje van pater Sebaldus te brengen met de groeten van haar biechtvader. Roos vertelde haar, dat die goede man hem tot z'n boodschappenloper had aan-

gesteld. Zo won ie meer en meer haar vertrouwen. Sinds kwam ie meer dan eens per dag terug, om te vragen of Gretha geen boodschappen had.

Hij vernam, dat de directeur op Witte Donderdag samen met z'n vrouw naar de kerk zou gaan. Die dag koos Roos uit om z'n afschuwelijk plan uit te voeren.

Maar hij had misgerekend. De directeursvrouw had zich die morgen niet wel gevoeld en was zodoende thuis gebleven. En Gretha zou niets ondernemen zonder haar toestemming dat wist Roos.

Hij hoopte nu nog op Goede Vrijdag.

„Mevrouw was nog niet heel best,” had Gretha de vorige avond verklaard. Toch stond ze erop, de volgende dag naar de kerk te gaan. Ze bleef niet graag afwezig, als daar het lijden en sterven van de Goddelijke Zaligmaker gevierd werd.

Roos stond weer op z'n post. De directeur ging alleen naar de kerk. Weer misgerekend, dacht Roos met spijt. En 't ging nog wel om z'n laatste kans. Waarom moest z'n geluk afhangen van de ziekte van zo'n vrouw? Moesten die tweeduizend dukaten hem nog ontgaan!....

Maar weer ging de deur open en nu kwam de directeursvrouw, flink ingepakt, naar buiten en sloeg de weg in naar de kerk.

Nu of nooit, dacht Roos.

'n Poosje daarna belde hij aan. Hij hijgde als een postpaard en werkte druk met z'n zakdoek, als om zich 't zweet van 't voorhoofd te wissen.

Gretha opende 't spionnetje en glimlachte, toen ze bemerkte dat 't Roos was, die gebeld had.

„Neen Roos, ik heb nu geen boodschappen,” zei ze. „Straks misschien wel.”

„'k Heb zelf 'n boodschap,” lachte de deugniet, „'n heel gewichtige, waar je misschien erg blij mee zult zijn. Ik kom van pater Sebaldus.

„Van pater Sebaldus?” zei Gretha verwonderd. „Ben je nu al naar Zalow geweest? Arme jongen, wat moet je toch al gelopen hebben!”

„Wel neen, zo erg is 't niet. Ik kom van 't klooster en 'k heb gelopen als 'n postpaard. Onze goede pater Sebaldus is vandaag voor een uurtje in Praag. Boer Schultse heeft 'm met zijn rijtuigje gebracht en over 'n uur vertrekt ie weer.... Maar laat me toch binnen, Gretha, ik vat stellig 'n kou na dat lopen....”

„Ik mag eigenlijk niemand binnenlaten als de directeur en z'n vrouw van huis zijn,” liet Gretha zich horen.

„Dat telt toch vast niet voor 'n goede vriend en bekende,” lachte Roos. „Bovendien is er haast bij de boodschap. Je moest eens weten hoe gejaagd de pater is!”

„In Gods naam dan,” zuchtte Gretha, en ze opende de deur.

„Ziezo, nu gauw m'n boodschap,” zei Roos, terwijl ie gejaagd deed. „Pater Sebaldus wil beslist even met z'n vriendje spreken, al is 't maar 'n vijf minuutjes, zei ie. 't Moet 'n erg noodzakelijke boodschap zijn, die hij voor Abel heeft.

„Ha, wat ben ik blij!” riep Gretha juichend. „Dus hij komt direct hier?.... Dan komt hij in vijf minuutjes niet klaar; daar kan hij op rekenen!”

„Hij wou komen, maar kan niet,” verklaarde Roos. „Dat komt door die stijfkop van 'n Schultse. Die wou in geen geval langs 't proselietenhuis rijden. „Ik rij je naar 't klooster,” zei ie tegen pater Sebaldus, en precies 'n uur later kom ik je dáár weer opladen en nergens anders. Nou, je weét hoe pater Sebaldus is; die vindt alles goed.”

Maar dan kan ie toch niet praten met ons Abeltje," zei Gretha teleurgesteld.

„Dat kan wel," meende Roos, „dat ligt enkel aan jou. Nu de directeur en z'n vrouw van huis zijn, moet jij beslissen."

„Ik laat hier niemand weggaan, dat nooit!" riep Gretha uit. „Dan vlieg ik er zelf morgen ook uit."

Roos schoot in 'n luide lach.

„Hahaha!" riep ie, „juist wat ik tegen pater Sebaldus gezegd heb! „Dat durft die arme gans niet," zei ik; „voor geen geld van de wereld doet ze dat!"

„En wat zei de pater toen?" informeerde Gretha.

„Hij trok zijn wenkbrauwen omhoog," zei Roos; „je weet wel, dat doet ie altijd, als ie zich boos houdt. Toen zei ie: „Ze moet maar! 't Is de eerste keer, dat ik haar iets vraag. Als 't niet heel noodzakelijk was, zou ik haar dit ook niet vragen."

„En als ze nu eens helemaal niet wil?" vroeg ik toen.

De pater lachte, toen ik dat vroeg. Hij nam z'n schoonste prentje uit z'n brevier en schreef daar iets op. „Geef aan Gretha dit prentje," zei ie, „dan geeft ze ons Abeltje beslist even mee. Over 'n klein uurtje heeft ze 'm weer terug."

Gretha bewonderde 't prachtige prentje en begon met kromme tong 't latijn te spellen, dat er op stond.

„Wat 'n lief prentje," riep ze uit. „En pater Sebaldus heeft er z'n naam nog wel opgeschreven . . ."

„Ja, je raakt in de gunst bij 'm," glimlachte de verleider. „Maar we moeten vooruit; elk minuut die we verspelen, is er een te veel! En wil je nou weten, wat pater Sebaldus er nog bij zei? „Als ze 't dan nog niet doet, zeg haar dan, dat ik haar van m'n leven niet meer zien wil!"

„Zei ie dat?" vroeg Gretha ontsteld.

„Ja, dat zei ie,” bevestigde Roos. „En gemeend heeft ie 't ook, want ik heb hem van z'n leven nooit iets zó ernstig horen zeggen.”

„Maar als de directeur het te weten komt? weifelde Gretha.

„Die komt niets te weten,” zei Roos. „Over 'n goed half uur zijn we terug.”

„En als de waker hem niet laat gaan?” opperde Gretha weer. „Bij Schuster kreeg ik het zeker niet klaar.”

„Maar Schuster is toch geen waker op het ogenblik,” raadde Roos.

„Nee, nu is het Vrechler en die houdt veel van me. Die zal het wel goedvinden Maar als je bij toeval Abels zelf 'ns tegenkwam?”

„Hahaha! dat bestaat niet,” lachte Roos. „Die is gisteren met 'n kwade kop naar Venetië vertrokken. Hij wou niet in Praag zijn, terwijl zijn kind daar gedoopt werd. Hij zal wel afkoelen, die oude vuurvreter!”

„Goddank,” zuchtte Gretha, „daar was ik nog 't bangste voor. Jou vertrouw ik natuurlijk, dat weet je, Frans.”

„En je zult er geen spijt van hebben,” hield de deugniet zich goed.

De bewaker Vrechler liet zich door Gretha heel gemakkelijk overhalen. En zo kon Roos al spoedig het Proselietenhuis verlaten met z'n buit.

„We moeten 'n straatje om, 't is maar 'n minuut verschil,” zei ie tegen Abel. „'k Moet daar 'n arme vrouw 'n aalmoes geven, die 'k haar beloofd heb.”

Ze gingen samen 'n smal steegje binnen, dat bij de bewoners van Praag 'n zeer slechte naam had. Daar klopte de huichelaar op de deur van 'n zeer vervallen huisje.

Aanstands ging de deur open en 'n slordig geklede vrouw met 'n laag uiterlijk verscheen in de opening.

Even keek Roos rond, om zich te overtuigen dat er niemand op straat was. „In orde!” grijnsde hij toen. Daarop ging ie naar binnen en trok Abel met zich mee, waarna de deur gesloten en gegrendeld werd.

Abel keek geschrokken naar de twee personen, die hem grijnslachend aankeken.

„Maar wat wilt ge van me?” vroeg ie angstig.

„Maak je maar niet ongerust, lammetje,” spotte Roos, „we willen niets van je! We willen je alleen voor vandaag een onderdak geven. En vanavond mag je naar je ouwe nestje terug. Vin' je dat niet goed?”

Tranen sprongen de arme knaap in de ogen. Pijnlijk vertrok zijn gezicht. Hij begreep alles: z'n vader had 'm laten ontvoeren en die Roos was 'n Judas!....

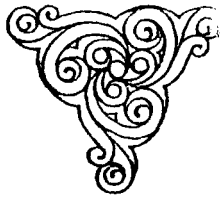
„Hoho, mannetje, geen comedie,” lachte Roos. „En zeker geen huilebalkerij; de bureu hebben er niets mee te maken! Maar we hebben toch wel 'n remedie, al zou je willen schreeuwen.” Dit zeggend maakte hij 'n deurtje open, dat 'n vierkant keldertje afsloot. Daarna haalde hij 'n touw te voorschijn, waarmee hij de knaap de handen samenbond.

„Zie je die mooie kamer, mannetje? Dat is voor vandaag je proselietenhuis,” zei ie toen grinnikend. Daarop namen hij en de feeks de arme jongen op, wierpen hem in de kelder en sloten die met de deur af.

Intussen zaten Gretha en Vrechler in angst. 't Uur was om, maar Roos was niet weergekeerd. Eindelijk was de dienst in de kerk afgelopen, en nog was Abel niet terug.... Ze begrepen, dat ze bedrogen waren. Op hun beurt zouden ze de directeur bedriegen, om hun verdiende straf te ontlopen.

Schreiend vertelde Greta, hoe ze de kleine Abel uit 'n raam had zien springen; hoe 'n man 'm had opgevangen en met hem aan de haal gegaan was. Vrechler verklaarde op zijn beurt, dat 't wel zo gebeurd moest zijn. Abel had 'm gevraagd, om even naar z'n kamertje te mogen, om 'n zakdoekje te halen. Hij had in goed vertrouwen de jongen laten gaan. Hij had niet durven denken, dat de kleine huichelaar hem zo bedriegen zou.

En terwijl die twee de kleine Abel zo van trouweloosheid en huichelarij beschuldigden, stond het arme kind doodsangsten uit in z'n sombere, mufte gevangenis.

IX. DE STANDVASTIGE BELIJDER.

Het was 'n sombere, donkere nacht en de straten van Praag lagen stil en verlaten. 't Leek wel, of zelfs de natuur mee wou werken, om 't schelmstuk te helpen uitvoeren, dat Roos zo sluw had voorbereid.

Bijna de ganse dag had de arme Abel op z'n knietjes gezeten op de koude, harde grond. Zonder ophouden had ie gebeden en geweend, maar niemand had zich om hem bekommerd. Nu was ie verstijfd van de kou in dat vochtige kot en leed 'n onuitstaanbare honger en dorst.

Toch had ie geen ogenblik gewankeld.

„Heer, red mij! Moedertje Maria, help uw arm kind,” had ie voortdurend gebeden. Maar hij had er bijgevoegd: „Ik zal U altijd trouw blijven; liever wil ik sterven, dan U te verloochenen.”

Eindelijk werd 't vierkante deurtje weer geopend. „Ziezo, nu mag 't vogeltje uit z'n kooitje,” hoorde hij de grijnzende stem van Roos. Het boze wijf grijnslachte. Met hun tweeën trokken ze nu de arme knaap uit z'n gevangenis.

„Jij zorgt voor m'n beloning, Roos,” zei de feeks toen.

„Vertrouw gerust op me,” verzekerde die, „je vijf goudstukken zul je hebben. En als ik weer 'n werkje voor je heb, weet ik je te wonen.”

'n Ogenblik later trok Roos de uitgeputte knaap door de donkere straten van de verlaten jodenstad, naar 't huis van Abels. Toen ze daar aankwamen, ging de deur van zelf open. 't Was niet de meid, die opende; 't was Abels zelf.

Roos trok de jongen naar binnen en lachte: „Ziezo mijnheer, de buit is in veiligheid!”

Samen gingen ze 'n kamer binnen, waar de halve broer van Abels, Zadok, bij de grote tafel zat.

„'k Heb m'n belofte volbracht, meneer,” begon Roos. „Nu is 't uw beurt.”

„Dat zullen we zien,” sprak Abels, op zo'n bitse toon, dat Roos er van schrok. Ook scheen hij 'n ogenblik medelijden te voelen met z'n klein slachtoffer, dat ie nu in al z'n ellendigheid zag in 't licht van de brandende kaarsen.

Abels wierp zulk 'n wrede blik op z'n arme jongen, dat Roos er zelf van ontdaan was. 't Leek wel, of hij spijt begon te voelen over z'n laag schelmstuk.

„Eén vraag, jongen,” begon Abels met 'n snijdende stem, „ben je gedoopt in de naam van de gehate Nazarener, ja of nee?”

„Ik ben niet gedoopt,” sprak de knaap zacht.

„Goed, je hebt de prijs verdiend,” wendde Abels zich nu tot Roos. Daarna haalde hij 'n paar grote geldbuidels voor de dag en begon met de handigheid van 'n geldman de gele schijven uit te tellen.

Roos streek met welbehagen het bloedgeld op. Naar zijn slachtoffer zag ie niet meer om; de hebzucht deed hem alle medelijden vergeten.

„Ga nou! ruk nou maar in!” snauwde de oude Abels Roos toe, toen deze hem op zijn flemerige, aanhalige manier wou bedanken. Hoe slecht hij zelf ook was, toch kon ie de huichelachtigheid van die Judas niet goed verdragen.

Nadat Roos vertrokken was, verbrak de rabbi het eerst de stilte. Plechtig sprak hij: „Laat ons de Heer loven, die uw zoon uit de macht van Pharao en de boeien van Egypte verlost heeft, zonder dat hij het merkteken der schande draagt. Wees nu niet harteloos tegenover hem, maar laat

ons met zachtheid het verloren schaapje terugvoeren tot de kudde. Zo heeft God ook altijd z'n barmhartigheid getoond aan het volk van Israël, als het vol berouw tot Hem terugkeerde.

„Meen niet, dat ik er naar verlang, m'n eigen kind te doden,” zei daarop Abels. „Maar de Galileër moet ie afzweren en zo de schande uitwissen, die hij over m'n naam gebracht heeft. Blijft ie trouw aan de timmermanszoon van Nazareth, dat ie dan beve!... Eerder zal ik hem wurgen met mijn eigen handen, dan dat ik hem laat leven onder de christen honden! Onder 't spreken had de man zich weer geweldig opgewonden. Z'n handen waren tot vuisten gebald en z'n ogen rolden woest in z'n verwrongen gezicht.

De kleine Abel, die bijna machteloos was van uitputting, had nog niets gezegd. Met z'n goedige ogen keek ie smekend op naar de woesteling, die zijn vader was. De man scheen weer 'n beetje bewogen te worden door medelijden.

„Maak hem los,” beval hij.

Zadok haastte zich de koorden los te werken, waarmee de handjes van Abel nog steeds geboeid waren.

„Ik dank u vader,” zei toen de knaap met droge stem, „vergeef mij 't verdriet, dat ik u heb aangedaan.”

„Vergeven?” vloog Abels woedend op. „Vergeven? Dat moet eerst nog verdiend worden; versta je dat! Weet je, wat je gedaan hebt? Je bent overgelopen naar 't kamp van onze doods vijanden, die ons honderden jaren vertrappt hebben en vertreden in het slijk. Mijn eerlijke naam heb je te schande gemaakt. Nog tientallen van jaren zullen onze broeders en hun kinderen vertellen over de schande, die jij gebracht hebt over 't huis van je vader...”

„Ach vader, ik heb u niet willen bedroeven,” zei 't kind met bevende stem. „Ik moest gehoorzamen aan God en aan Maria, die mij riep.”

„Wat, je weigert me gehoorzaamheid!” viel Abels woest uit. „En je wilt me nog om vergiffenis vragen? Nooit! Nooit, zal ik je dat vergeven.”

„Als ge maar wildet inzien, dat Jezus de ware Messias is, dan zoudt ge me zeker vergeven. Hij is de Verlosser, die Mozes en de profeten voorspeld hebben,” sprak de knaap zacht.

„Je hebt die godslasteringen zeker van je moeder geleerd?” donderde Abels.

„Van mijn aardse moeder niet, maar van mijn hemelse Moeder,” antwoordde de kleine. „Zij heeft zelf tot me gesproken, zij, de dochter van David, de reine Maagd Maria.”

Met heldere stem en zonder te beven, had de kleine Abels zijn geloof beleden.

De vader was nu zijn woede niet meer meester. „Dus je blijft trouw aan de gehate timmerman van Nazareth, die timmermansvrouw noem je moeder! Zo hebben die Baälsprofeten jou betoverd!... Wacht maar, ik zal die lasterduivels wel uitdrijven uit je ellendig lichaam!”

Als 'n woedend dier viel ie op de arme jongen aan, sloeg en stompte hem, tot ie machteloos neerbotste op de planken vloer en begon hem daarna onbarmhartig te geselen met 'n leren riem. De hartvochtige man hield eerst op, toen de knaap bont en blauw geslagen was en 't bloed van alle kanten uit z'n onschuldig lichaam vloeide. Hij scheen even te schrikken, daar de knaap roerloos bleef liggen.

Nu niet meer doen; hem niet meer slaan,” kwam de rabbi medelijdend tussenbeide. „De arme knaap is maar verleid

„Nu niet meer doen ; hem niet meer slaan,” kwam de Rabbi tussenbeide.

hij is minder schuldig, dan die hem verleid hebben. Gun hem de tijd, om tot inkeer te komen.... Laat hem aan mij over; ik verzeker je, dat ie binnen enkele dagen vol berouw tot zijn vader zal terugkeren."

Na nog wat over en weer praten, ging de vader op het voorstel van z'n broer in. Maar hij liet duidelijk verstaan, dat 't niet uit medelijden was, dat ie toegaf. „Als je niet slaagt in je pogingen, zal enkel 't bloed van mijn zoon m'n woede kunnen voldoen," dreigde hij. „Nooit zal ik toelaten, dat mijn geld in de handen van de christenen valt."

De rabbi nam het arme, bewusteloze knaapje van de grond op en droeg het door de donkere nacht naar zijn huis. Hier verpleegde hij hem de eerste dagen met grote zorg, hij verbond de wonden en gaf de knaap honderden bewijzen van liefde en tederheid.

Eerst toen de lieve jongen wat bekomen was, begon hij over de godsdienst te praten.

Hij probeerde zijn neefje te bewijzen, dat Jezus niet de Messias zijn kon. De Messias moest immers het rijk van Israël herstellen en die tijd was nu nog niet gekomen, want Israël was verstrooid onder de volkeren der aarde. Maar Abel bewees hem, dat Jezus 'n geestelijk rijk was komen stichten, en dat de katholieke kerk dat geestelijk rijk was.

Daarop begon de rabbi opnieuw te lasteren en noemde Jezus 'n oproermaker, die voor zijn slechte daden tot de schandelijke kruisdood was veroordeeld.

Abel op zijn beurt bewees hem uit de profeten, dat de Messias veel lijden en 'n wrede dood sterven moest, om de mens te verlossen uit de zonde. Hij sprak over de verrijzenis van Jezus, waardoor Hij getuigenis had afgelegd van

zijn Godheid. Hij haalde zoveel teksten aan uit de profeten en uit het evangelie, dat de rabbi er verwonderd over stond. Hij moest zelf gaan studeren, in de hoop, de kleine knaap vast te zetten.

Zeker moet de H. Geest het heldhaftig knaapje bijgestaan hebben en hem hebben ingegeven, wat hij antwoorden moest. Want zijn oom Zadok was een van de beste kenners der joodse wet.

Telkens opnieuw begon de rabbi met Abel te redeneren, maar de knaap bleef het antwoord nooit schuldig. En zijn antwoorden waren zo gevat, dat de wetgeleerde voor 'm moest onderdoen.

Dat verdroot de man verschrikkelijk en langzamerhand begon ie wrevel te voelen tegen de knaap, die 'm telkens overwon.

„Welnu,” besloot ie op 't laatst, „ik heb 't nu lang genoeg met zachtheid geprobeerd en je bewezen, dat je 'n dwaas-hoofd bent. Maar je hebt me laten zien, dat je hardnekkig bent in je boosheid. Van nu af zal ik je behandelen als 'n goddeloze, die niets dan verachting en straf verdient. Zo zal ik je harde nek wel leren buigen.”

De arme jongen werd nu eenzaam opgesloten in 'n donker kamertje. 'n Beetje droog brood en water was voortaan zijn enig voedsel.

Iedere dag mocht ie even die ellendige gevangenis verlaten. Dan bracht Zadok hem naar 'n kamer, waar 'n tafel gedekt stond met de fijnste lekkernijen.

„Verzaak je dwaasheid en je kunt daarvan eten, zoveel 't je belieft. En alles zal vergeven en vergeten zijn,” zei de verleider dan.

Maar de knaap weigerde standvastig.

„Voor die prijs zal ik 't nooit doen,” hield ie trouw vol,
„ik zal mijn geloof nooit verloochenen.”

Zadok hoopte, dat de lange duur der kwelling hem wel tot inkeer zou brengen. Hij verminderde nog het voedsel, zodat de krachten van de knaap steeds meer afnamen. Op 't laatst was ie zo zwak, dat ie niet meer op z'n beentjes staan kon. De rabbi moest 'm van de ene kamer naar de andere dragen.

Maar zijn getrouwheid verzwakte niet.

„Al moet ik sterven, mijn geloof verloochenen doe ik nooit,” sprak telkens zijn zwakke stem.

Drie lange weken duurde die marteling.

Toen was Abels 't wachten moe.

„Breng 'm deze avond bij me; ik zal z'n koppigheid breken voorgoed,” beval hij.

Terwijl hij dit zei, bliksemde z'n ogen van woede, zodat de rabbi heel goed begreep, wat z'n broer bedoelde. Maar nu had hij zelf ook geen medelijden meer met de heldhaftige knaap, die hij met al z'n geleerdheid en slimheid niet had kunnen overwinnen.

X. IN ZIJN BLOED GEDOOPT.

Toen de nacht aanbrak, kwam de rabbi bij Abels' huis en droeg in z'n armen 't machteloze lichaam van z'n slachtoffer. Abels zelf opende de deur en bracht de binnekomende in de voorkamer.

De vrouw en de meid durfden zich niet vertonen. De ganse dag had Abels tegen hen geraasd en getierd. Hij had hen zo woest behandeld, dat ze al beefden, als ze z'n voetstappen in de nabijheid hoorden. Toen de nacht gevallen was, had ie haar beiden naar de achterkamer gedreven van 't benedenhuis en haar bedreigd: „Als je één voetstap buiten deze kamer durft zetten, eer ik je roep, ben ik in staat je te vermoorden.”

Angstig als opgejaagde vogeltjes, zaten de twee vrouwen daar bijeen. Ze durfden zelfs niet spreken, uit vrees dat Abels haar zou afluisteren. Toen ze zo laat hoorden aanbellen en ze Abels schielijk de deur hoorden openen, keken ze elkaar ontsteld aan, maar spraken geen woord. Toch begrepen ze elkaar; ze waren beiden overtuigd, dat de bezoeker niemand anders kon zijn, dan Zadok, en dat hij deze keer de kleine Abel bij zich had. Ze voelden, dat er iets vreselijks ging gebeuren en baden in stilte.

Even later kwam de oude Abels binnen en wenkte z'n vrouw hem te volgen. Hij bracht haar in de voorkamer, waar ze voor 't eerst haar lieve jongen terugzag. Ach, wat was dat lieve knaapje veranderd in die enkele weken! Hij leek meer op 'n dode dan op 'n levende. Tranen van droefheid stroomden over haar bleke wangen. Ook de kleine Abel weende, toen ie z'n moeder zo ellendig weer moest zien.

„Nu zie je, wat je gedaan hebt!” woedde Abels tegen de kleine jongen. „Je moeder sterft van verdriet door jouw schuld.”

Daarna richtte hij zich tot z'n vrouw en sprak: „Breng die domme knaap van z'n dwaasheid af. Als je daarin slaagt, zal ik alles vergeven. Maar zo niet, dan laat ik je beiden kastijden, tot je er bij neervalt.”

Aanstands liep de arme moeder op haar kind toe, drukte het aan haar hart en omhelsde het met tederheid.

„M'n arme, lieve jongen,” zei ze smekend, „luister toch naar je vader en maak ons niet ongelukkig.”

De kleine Abel rilde van koorts en snikte zo erg, dat ie in 't begin alleen maar met z'n tranen kon antwoorden. Z'n moeder hield aan met lieve woordjes, maar de kleine fluis-terde: „Ik moet aan God gehoorzamen en christen worden.”

„Ach lieveling, je weet toch, dat vader nooit zal toelaten, dat je gedoopt wordt,” snikte de moeder. „En je ziet immers, dat je sterven moet, als je niet toegeeft.”

„Liever wil ik sterven, dan ongehoorzaam zijn aan God,” zei de kleine held.

Toen sprong de vader woedend op en schreeuwde: „Wat! Je wilt niet? Dan is je vonnis getekend! Je hebt gezworen, liever te sterven, welnu, sterven zul je!”

Toen wendde hij zich tot de rabbi en vroeg:

„Wat moet er gebeuren met kinderen, die hun ouders verachten en die, na vermaand te zijn, hardnekkig blijven in de boosheid? Wat zegt de wet van Mozes?”

„Stenigen zal hem 't ganse volk,” antwoordde Zadok plechtig, „opdat dat kwaad uit uw midden verwijderd worde. Zo zegt de Heer door zijn dienaar Mozes.”

„Zo spreekt de Heer en ik zeg: Amen,” sprak toen de

vertoornde vader. „Maar de wetten van dit land laten niet toe, dat gans het volk hem stenigt. Daarom zullen wij zelf 't vonnis uitvoeren.”

„Nog eens,” wendde hij zich woedend tot z'n zoontje, „wil je gehoorzamen aan je ouders, of sterven?”

„Ach vader, dood me niet?” smeekte de kleine met 'n schreiend stemmetje, „laat mijn bloed niet komen over uw ziel!”

„Dus je blijft 'n stijfkop!” schreeuwde Abels buiten zich zelf van toorn. „Nimmer zul je gedoopt worden, daar zal ik voor zorgen.”

Daarna wees hij z'n arme vrouw weer de deur en dreef haar terug naar de achterkamer, waar de meid bevend had toegeluisterd, maar niet alles had kunnen verstaan.

'n Ogenblik later hoorden de vrouwen gestommel op de trap. Ze begrepen dat de booswichten de arme knaap naar boven droegen. Even daarna gingen de twee beulen binnen in de achterkamer, waar pater Sebaldus eens gevangen gezeten had.

De twee vrouwen luisterden scherp toe, maar hoorden niets, dan 'n gedempt kermen. „Ach God,” zuchtte de meid, „ze steken 'm een prop in de mond!”

Even later klonken geweldige hamerslagen. Toen die op-hielden, hoorden ze weer dat zachte gekreun. Maar dan weerklonken de woeste hamerslagen weer opnieuw, en dat tot viermaal toe.

„Wat mogen ze toch te timmeren hebben?” fluisterde de meid. Maar de arme vrouw was niet in staat te antwoorden. „O God, ze kruisigen hem!” Die gedachte was haar plotseling ingevallen en maakte haar sprakeloos van verdriet.

Even klonk er nog gestommel en toen werd 't doodstil daarboven. 'n Beangstigende stilte was 't, die de twee vrouwen deed huiveren. Met de blik star gevestigd op 't plafond luisterde de meid ademloos, maar niets hoorde ze nog, dan nu en dan 't voorzichtig geschuifel van voeten. „'t Is afgelopen!” zei ze met 'n zucht, die haar boezem deed schudden. Daarna liep ze snel naar haar arme meesteres, die op dat ogenblik in onmacht gevallen was. Snikkend ondersteunde ze de arme moeder.

't Liep reeds tegen middernacht, toen Abels de kamer kwam binnengelopen. Hij zag vreselijk bleek en keek zo verwilderd, alsof ie krankzinnig geworden was. De vreselijke onrust, die de moordenaars vervolgt, had zich van 'm meester gemaakt.

„Kom mee,” beval hij kort aan z'n vrouw en deze volgde hem willoos.

„Trek je rouwkleren aan, want onze arme jongen is dood,” beval hij verder, toen ze op haar kamer gekomen was.

Ze deed zonder tegenstribbelen, wat de man wou.

„Kom nu kijken naar ons kind,” zei ie weer. De vrouw volgde hem met 'n gevoel, alsof ze de weg opging naar haar eigen graf. Ze was overtuigd, dat ze 't treurig weerzien niet overleven zou.

Maar nauwelijks had ze de arme dode gezien, of 't leek, of al het doorgestane leed uit haar hart wegtrok. Hij lag daar op 'n klein praalbedje, gekleed in 'n blank doodshemd, dat z'n voetjes bedekte en waarvan de mouwen over z'n handjes heen hingen. Z'n gezichtje was zo lief en rustig, alsof hij niets geleden had, en er zweefde 'n zachte glans over, alsof 'n hemels licht het bestraalde.

„'t Is nu genoeg.” vond Abels, „je hebt je zoon nu voor 't laatst gezien.” Daarna bracht hij haar bij de meid weerom en dreigde de beide vrouwen met de dood, als ze ook maar één woord zouden spreken, over wat er deze nacht gebeurd was.

De volgende avond, 't was daags voor de Sabbath, kwam de doodgraver, die door Abels besteld was.

„Hoe gaat het met de zaken?” vroeg Abels, alsof ie daar belang in stelde.

„Maar schraaltjes meneer,” zei de doodgraver. „'t Voorjaar is niet de beste tijd voor de grafmakers.”

„Goed, 'k heb werk voor je, en zal je rijk betalen,” zei Abels toen. „Maar op een voorwaarde; je spreekt er met niemand over.”

„'k Zal zwijgen als 't graf, meneer, daar ben ik doodgraver voor,” lachte Samuël.

„Welnu, dan kan ik je alles vertellen. M'n arme jongen is gestorven aan 'n geheimzinnige ziekte. Die moet ie gehaald hebben op 't proselietenhuis, waar ze hem stilletjes heen hebben gelokt. 'k Maak daar liever geen drukte over, dat begrijp je. Als je die lui beschuldigt, lopen we allemaal gevaar, ik niet alleen, maar alle israëlieten van Praag.

M'n broer en ik hebben 'm verzorgd, zo goed we konden, maar 't heeft niet mogen baten, helaas We laten 'm nu in stilte begraven, om er geen herrie over te krijgen.

Je krijgt vijf goudstukken voor je werk, maar, denk er aan: gesloten als 'n pot.”

„Als 't graf, meneer,” lachte Samuël.

Die avond werd de kleine martelaar in stilte begraven in de schaduw van 'n grote vlierbos, die op 't kerkhof stond.

Abels meende, dat met z'n slachtoffer ook z'n misdaad

begraven was. Maar hij vergiste zich. Want in Gods raad was vastgesteld, dat de kleine martelaar verheerlijkt zou worden en dat de schuldigen hun verdiende straf niet zouden ontgaan. Eerder dan hij dacht, zou z'n afschuwelijke moord bekend worden.

In de nacht van Donderdag op Vrijdag, dezelfde, waarin de kleine Abel z'n martelaarschap onderging, was hij in 'n droom verschenen aan pater Sebaldus. Hij straalde in 'n hemelse luister en uit z'n reine oogjes blonk 'n onuitsprekelijke zaligheid.

Pater Sebaldus kon zich niet inhouden, toen hij de kleine Abel zo verheerlijkt zag. „O, mijn lieve, kleine Abel!” wou hij uitroepen. Maar de lieve verschijning hief bestraffend 'n vingertje in de hoogte en sprak met 'n hemels stemmetje: „Pater Sebaldus, pater Sebaldus, waarom hebt ge aan mij getwijfeld?”

Daarop verdween de verschijning, en de pater ontwaakte op hetzelfde ogenblik. Hij wist niet te zeggen, of de verschijning 'n droombeeld was, ofwel, dat hij ze echt gezien had met z'n lichamelijke ogen. Maar méér dan 'n gewone droom was 't zeker; de verschijning bleef immers duidelijk voor z'n geest staan, alsof hij ze echt gezien had. En de woorden had ie duidelijk gehoord. Daar moest de goede God z'n bedoelingen mee hebben, meende pater Sebaldus. Nog uren lang bleef ie denken en bidden.

XI. PATER SEBALDUS KEERT TERUG NAAR PRAAG EN DOET ONTDEKKINGEN.

Pater Sebaldus, pater Sebaldus, waarom hebt ge aan mij getwijfeld? Die woorden bleven maar altijd door klinken in de oren van de arme Sebaldus.

Zeker, hij had getwijfeld. Hij had geloofd, dat het engelreine kind met z'n trouwe oogjes en z'n trouw hartje, zich had laten verleiden om ontrouw te worden. Helaas ja, hij had aan 't lieve kind getwijfeld. Maar had hij niet moeten twifelen na 't briefje van pater gardiaan en vooral na dat van de rector?... Maar nu was alle twijfel weg. Abel was trouw gebleven, dat voelde hij duidelijk, en.... reeds was ie voor z'n trouw beloond. De kleine Abel moest dood zijn; gestorven als martelaar....

Wat verlangde pater Sebaldus nu naar Praag! Hij wou daar 'n onderzoek gaan instellen. Hij moest weten, wat er gebeurd was met z'n engelachtig vriendje Abel.

De volgende Zondag na de Hoogmis ontving hij 'n briefje van z'n gardiaan. Nog nooit was 'n brief hem zo welkom geweest, als dit kleine briefje met 't korte bevel: „Kom morgen terug naar Praag!”

's Maandags, nadat hij de H. Mis gelezen en z'n ontbijt genomen had, maakte hij zich aanstonds gereed voor de tocht. Hij gunde zich de tijd niet, om verder afscheid te nemen van de Zalowse boeren.

Schultse, die hem zag vertrekken, bood hem z'n wagentje aan, waarvoor pater Sebaldus hartelijk bedankte. Met zulk

prachtig weer maakte hij de reis liever te voet, om vrij te kunnen genieten van de jonge natuur.

Het deed hem goed te zien, hoe alles op de velden weer opleefde in groenende pracht. De jonge bloemetjes vouwden hun frisse kelkjes open en genoten blij van de heldere zonnegloed. Vlinders en bijen fladderden en vlogen heen en weer en genoten opgewekt van de heerlijke dag, de vogeltjes zongen lustig hun vreugde uit en hoog in de lucht hing 'n leeuwerik te tierelieren, en strooide 'n regen van heldere klanken neer door de blanke zonneshijn. O, die lieve leeuwerik, die zo tierelierend z'n hemelvlucht maakte, hoe boeide hij hart en ogen van de goede, gevoelige pater Sebaldus! Hij deed 'm denken aan de reine ziel, die nog hoger jubelend moest opgestegen zijn naar de Koning van de reine, blijde zielen, naar de Koning der martelaars. Want dat stond bij 'm vast: de kleine Abel was boven in de glorie en zwaaide daar met de olijftak van de martelaars.

Wat leek de weg 'm kort bij al dat reine genot en de drukke gedachten, die z'n geest bezig hielden. Hij was al dicht bij 't overzetveer gekomen, eer hij er aan dacht. Enkel 'n felle woordenstrijd maakte er hem opmerkzaam op, dat hij in de buurt was van de Moldau. Want tussen de stemmen had ie aanstonds die van de veerman herkend. Die ging fel te keer tegen een kleine, al ouwelijk uitziende man, die naar z'n uiterlijk te oordelen, 'n israëliet moest zijn.

Alweer die onderlinge afkeer en vijandschap, dacht pater Sebaldus. Wanneer zullen ze toch 'ns leren elkaar broederlijk te beminnen!

Hij versnelde z'n gang, vastbesloten alles te doen, om de vrede te herstellen en aan die ellendige twist 'n einde te

maken. Uit hetgeen ie gehoord had, had ie op kunnen maken, dat de arme jood de rivier over wou steken, maar dat Michiel, de veerman, weigerde hem over te zetten.

Hij stapte daarom recht op de veerman af en vroeg: „Beste vriend, zou je zo goed willen zijn 'n oude pater ter liefde Gods over te varen?”

„Met genoeg, pater,” zei Michiel, zo gewoon, of ie aan z'n twist niet meer dacht.

Pater Sebaldus wenkte nu de arme man hem te volgen en stapte in. Michiels ogen begonnen weer te gloeien van ergernis, toen ook de arme jood in z'n schuit stapte. Maar hij durfde zich niet verzetten. Alleen stond ie er op, dat die man z'n overtocht betalen zou.

„Zeker, hij moet betalen,” gaf pater Sebaldus toe. „Daar heb je recht op. Maar als christen mag je niemand verachten en zeker niet haten. Deze man is toch ook je evennaaste.”

Michiel zweeg, maar z'n flikkerende ogen zeiden duidelijk, dat hij de wet der liefde nog niet goed begrepen had.

Toen ze uitgestapt waren, bedankte de arme israëliet z'n beschermer en samen gingen ze de weg op naar Praag.

„'t Zal je toch wel erg pijn gedaan hebben, goede man,” zei de pater, „dat die veerman je zo verachtelijk behandelde.”

„Och neen, eerwaarde,” was 't antwoord, „daar ben ik aan gewend. Ik ben, moet u weten, doodgraver, en mijn ambt wordt ook bij mijn eigen volk veracht. Ik ben niet veel vriendelijkheid gewend, eerwaarde.”

„En brengt je bediening nog al veel op?” informeerde pater Sebaldus.

„Neen eerwaarde, 'n schraal kostje, meer niet.” bekende

de ander. „Als 'k alle weken maar 'n buitenkans had, zoals de vorige, dan was 't wat anders.”

„Zijn er zoveel doden geweest, vriend?”

„Dat niet; 't voorjaar is niet de beste tijd voor de doodgravers. Maar 'k heb 'n begrafenisje gehad, dat vijf goudstukken opbracht. En dat is me nog nooit gebeurd.”

„Dan is 't wel 'n voornaam man geweest, die je begraven hebt?” informeerde de pater.

„Neen. 'n kind, 'n jongen van twaalf jaar.” was 't antwoord.

Pater Sebaldus dacht aanstonds aan de kleine Abel en vroeg met vuur: „En hoe heette die jongen? Mag 'k dat weten?”

De doodgraver scheen 'n beetje te schrikken van de toon, waarop de pater dat vroeg en gaf 'n ontwijkend antwoord. „Dat zal u wel om 't even zijn, eerwaarde,” zei ie.

„Neen, neen, 't interesseert me zeer bijzonder. Wie was die jongen?” hield de pater aan.

De doodgraver keek 'm wantrouwend aan en zei: „Laten we de naam maar er buiten, eerwaarde. 't Voornaamste is, dat de jongen rust in Abrahams schoot.”

Maar met dat antwoord was pater Sebaldus niet tevreden. „Was 't misschien de kleine van Abels?” vroeg hij.

De man schrok bij 't hooren van die naam en zweeg 'n ogenblik. „Je hebt 't geraden,” zei ie toen, „'t was de kleine Abel. Heeft de eerwaarde die knaap gekend?”

„Je weet misschien, dat ie christen wilde worden?” hernam de pater weer. „Hij is in 't proselietenhuis geweest.”

„'k Heb er van gehoord! Maar hij heeft spijt gekregen en is er weggelopen.”

„Uit vrije wil?”

„Wie zou 'm gedwongen hebben?”

„En nu is ie al dood! „Weet je zeker, dat ie 'n natuurlijke dood gestorven is?”

„Wel ja, hoe anders?” antwoordde de doodgraver, maar z'n stem werd onzeker. „Ze zullen 'm toch niet vermoord hebben.”

Pater Sebaldus wou nog verder vragen, maar ze waren aan de zijweg gekomen, waar de doodgraver af moest slaan.

Pater Sebaldus dankte God voor die ontmoeting en wandelde voort in gedachten. En weer scheen ie telkens de vraag te horen: „Pater Sebaldus, waarom hebt ge aan mij getwijfeld?”

Op de markt gekomen, moest hij opnieuw als vrede-stichter optreden. Daar was 'n heftige ruzie aan de gang tussen 'n groepje kinderen, alle van 'n jaar of twaalf.

Hij stapte recht op dat groepje af en bemerkte al spoedig, dat heel 't clubje 't tegen 'n jodenkind had, wat aanstonds te zien was, niet enkel aan z'n uiterlijk, maar ook aan z'n kleding.

„Vrede, kinderen, vrede!” vermaande pater Sebaldus met zalvende stem.

„Hij moet ons maar niet kwaad maken!” vloog een der jongens op, en wees vinnig naar 't kleine jodenjochie.

„Hoe heet je, vent?” vroeg pater Sebaldus aan de jongen, die juist gesproken had.

„Herman Redert, eerwaarde pater,” was 't antwoord.

„Zo, je heet Herman. En je bent 'n christen. Maar je katechismus ken je slecht. Je weet niet eens, wie je even-naasten zijn. En je schijnt ook niet te weten, dat Jezus geleerd heeft: „Kinderkens bemint elkander!”

„Hij zegt, dat Abeltje Abels dood is,” vloog Herman weer

op. „en dat de christenen hem dood gemaakt hebben. En dat liegt ie!”

„Niet zo hard van stapel lopen, kind,” suste de pater. „De kleine Abel is dood. Ben je misschien een vriendje van hem?”

„Ja pater,” antwoordde de knaap, nu met iets droevigs in z'n stem. De zekerheid, dat z'n beste vriendje dood was, deed 'm bijna schreien.

„Nu dan, Herman,” zei de pater met nadruk, „je vriendje is daarboven in de hemel. En ik weet zeker, dat ie 't niet graag heeft, als je 'n ander joods kind uitscheldt of belastert.”

„Hij deed 't eerst,” verweerde zich Herman.

„Neen, jullie,” zei toen 't joodse knaapje schuchter. „Jullie zeien eerst, dat de joden Abel vermoord hadden. En toen heb je gezegd, dat m'n vader 't gedaan had! En dat is zeker gelogen, dat kan niet!”

„Foei, foei!” sprak de pater tot Herman. „Heb jij dat durven zeggen? En waarom deed je dat?”

„Wel, zijn vader is de grafmaker. Die heeft 'm toch moeten begraven ook.”

Vreemd toch, dacht pater Sebaldus. Eerst ontmoet ik de grafmaker zelf en nu maak ik kennis met z'n jongen. Dat moet 'n beschikking zijn van de goede God. Hij sprak de knaap aan.

„Zo m'n jongen, is dat je vader, de grafmaker?”

„Ja meneer,” zei de knaap schuchter.

„Dat treft,” zei de pater nu vriendelijk. „Dan heb ik pas nog met je vader gesproken. En we hebben ook gepraat over de kleine Abel. 't Is een goede man, je vader, hoor!”

„En jullie mogen 'm niet lasteren, versta je?” wendde hij zich tot de anderen.

Toen richtte hij zich tot de joodse knaap en vroeg: „Hoe heet je, vent?”

„Levi, Levi van de grafmaker.”

„Zou je even met me mee willen wandelen? 'k Wil 'ns met je praten.”

Even aarzelde de jongen. „Ja meneer,” zei ie toen.

„Best zo,” lachte de pater vriendelijk. „Kom dan maar.”

„En jullie,” sprak ie toen tot de anderen, „past op, dat je nog ooit 'n joodse jongen lastig valt! Jij vooral niet, Herman!”

Toen stapten ze op, de oude bruine pater en 't verlegen jongetje.

„Ja, 'k heb met je vader gepraat over Abel,” begon de pater. „Hij heeft me alles verteld. Hij was wat blij met de vijf goudstukken, die ie verdiend heeft.”

Verwonderd keek de knaap op. Hij had niet kunnen denken, dat vader zoiets zou vertellen aan 'n priester.

„Wanneer is Abeltje begraven?” vroeg de pater toen.

„Vrijdag,” antwoordde de jongen.

„Zo, Vrijdag, daags voor de Sabbath. En was er veel volk bij?”

„Ik denk 't niet, want 't was donker.”

„Zo, hebben ze 'm in 't donker begraven? Vin je dat niet vreemd?”

De jongen keek een beetje angstig bij die vraag. „U moet niet denken, dat m'n vader iets verkeerd gedaan heeft,” zei ie 'n beetje ongerust. „Dat kan ie niet gedaan hebben, daar is ie veel te goed voor. En u moet 'm niet aanklagen, want hij is onschuldig.”

„Wel neen, kind, waar denk je aan?” stelde de priester hem gerust. „Als je vader onschuldig is, kan niemand 'm aanklagen.”

„Wist je vader al langer, dat de kleine Abel dood was?”

„Neen meneer, heus niet,” zei de knaap. En nu begon ie druk te vertellen.

„We zaten rustig bijeen, vader, moeder en ik. 't Was al acht uren en we verwachtten natuurlijk geen bezoek meer. Maar daar opeens komt iemand met de boodschap, dat vader aanstonds bij Abels moest komen.

M'n moeder schrok ervan en vroeg: „O Sam, je hebt 'm toch zeker niets in de weg gelegd?”

Maar vader lachte: „Wees gerust, moedertje, ik leg niemand iets in de weg. En de rijke Abels heb ik vast en en zeker nooit iets misdaan of miszegd.”

Toen ging vader weg, maar ik zag wel, dat moeder ongerust bleef. „Die Abels is tot alles in staat!” zei ze telkens. 't Werd al negen uur en vader was nog niet terug. Moeder wou me naar bed sturen, maar ik zei: „Nee ik wacht op vader.” Want ik was nieuwsgierig geworden.

M'n moeder werd aldoor ongeruster en zei nu en dan: „Ach God, ach God, als m'n man toch maar niets overkomen is! Wat moeten we dan beginnen?”

Zo werd het tien uur en eindelijk, vijf minuten over tien, kwam vader binnen. Hij zag er opgewekt uit.

„Goddank,” zuchtte moeder.

Vader ging naar de tafel en telde er één voor één vijf goudstukken neer. „'t Is nog 'n goed dagje geworden,” zei ie.

„Ge hebt er toch niets verkeerd voor gedaan, voor dat goud?” vroeg moeder ongerust. Want u moet weten m'n moeder is eerlijk op 'n halfje.

„Wees gerust,” zei vader, „ik heb alleen m'n plicht gedaan.

„Toch geloof ik, dat ik er een voor goed te bed gelegd heb, die niet in z'n bedje gestorven is....”

„Wat denk je dat vader daarmee bedoelde, kind?” onderbrak de pater.

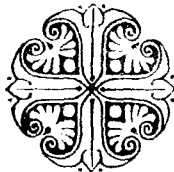
’k Dacht, dat iemand verdronken was of zo. Later hoorde ik, dat Abeltje dood was en toen dacht ik: die kan toch niet verdronken zijn. ’s Morgens vroeg ik aan moeder: „Moe, hebben ze Abeltje dood gemaakt?”

Eerst verschrok Moeder van die vraag. Toen zei ze: „Dat juist niet. Maar hij moet ziek geworden zijn in ’t proselientenhuis, en van die ziekte is ie plotseling gestorven.”

„Zo is ’t, meneer,” voegde de knaap er bij, „en nu ziet u wel, dat vader onschuldig is.”

„Zeker kind,” zei de pater, „je vader heeft geen kwaad gedaan. Wees maar gerust, hoor! En dank je wel, voor wat je me verteld hebt.... Nu moet je maar niet naar die andere jongens teruggaan en ze niets meer vertellen, hoor! Ze hebben er niets mee te maken.... Later zullen ze wel met je willen spelen.”

De laatste woorden zei Sebaldus zo maar, om ’t baasje wat op te monteren. Hij wist er zelf niets van, dat ie ’n voorspelling uitsprak.

XII. DE MISDAAD KOMT AAN HET LICHT.

Thuisgekomen ging pater Sebaldus natuurlijk recht naar de cel van pater gardiaan. Hij gunde zich de tijd niet, eerst 'n poos uit te rusten, om wat op verhaal te komen. Ook dacht hij er niet aan, verslag uit te brengen over z'n werk in Zalow, maar hij begon aanstonds over z'n ontmoetingen.

„Weer zo gejaagd, m'n goede pater Sebaldus,” glimlachte de gardiaan. „Je zou zeker vanuit mijn kamertje recht naar de politie willen gaan, om 't zaakje aan te geven?”

„Als dat kon en mocht, natuurlijk, pater gardiaan,” zei pater Sebaldus met gejaagdheid. „Hoe spoediger werk van zo'n zaak gemaakt wordt, hoe beter. Anders zijn morgen de vogels misschien gevlogen.”

„Haastige spoed, is zelden goed,” meende pater gardiaan. „Bovendien, wat heb je eigenlijk voor bewijzen? Alleen die mededelingen van de doodgraver en z'n zoontje, die in je vurige verbeelding uitgegroeid zijn tot het bewijs voor 'n moord. De mededelingen kloppen goed, dat geef ik toe. Maar 't blijft toch nog mogelijk, dat je weer bedrogen uitkomt. Laat je gedachten nou eerst maar 'ns bezinken, slaap er 'n nacht over en morgen zullen we verder zien.”

Pater Sebaldus begreep er niets van, hoe z'n gardiaan zo rustig kon blijven, terwijl 't over zo'n gewichtige zaak ging. En alles was toch zo klaar en duidelijk. Maar als 'n gehoorzame zoon boog hij 't hoofd en zou er verder met niemand over spreken.

Toen de duisternis gevallen was, werd pater Sebaldus naar de spreekkamer geroepen. „Er is 'n jood in de spreek-

kamer," had broeder Kunibertus gezegd. „die vraagt naar de pater, die met hem de Moldau is overgestoken... Dat kan niemand anders zijn dan u..."

„Ha m'n grafmaker! Daar ben ik blij om!" juichte pater Sebaldus met zo'n vurigheid, dat broeder Kunibertus er over verstomde.

„De grafmaker? De joodse doodgraver?" verwonderde broeder Kunibertus zich.

„Ja, ja, ik begrijp je." lachte pater Sebaldus met z'n opgewekte lach. „Je begrijpt niet, hoe die man, die bij zijn eigen volk voor geen cent in tel is, zo'n goeie vriend van me zijn kan... Je zult er meer van horen, broeder... 't Gaat over die kleine Abel, je weet wel, die je eens bij me in de tuin hebt gelaten."

„Goede avond, m'n beste man, goede avond!" groette hij met uitbundigheid, toen ie in de spreekkamer kwam, en stak joviaal de hand uit. „Je komt zeker nog 'ns over ons gesprek van straks?"

„Ja, eerwaarde." zei de man, „sinds dat gesprek met u, had ik geen rust of duur. 't Was of een geheime macht me dreef om alles te zeggen. 'k Werd, om zo te zeggen, gedwongen u op te zoeken. 'k Heb de duisternis afgewacht en nu ben ik er."

„Daar heb je goed aan gedaan, m'n lieve vriend," zei de pater joviaal. „'t Is 'n beschikking van God."

„Wat 't is, weet ik niet." hernam de doodgraver, „maar sinds ik 't lijkje van die kleine Abel naar 't kerkhof gedragen heb, is er geen rust meer in me. Dat goud kon me die rust niet teruggeven; al waren 't ook duizend goudstukken geweest. Ik voelde, dat ik geen vrede meer kennen zou, eer die zaak tot klaarheid was gekomen."

Maar 'k was zo bang van Abels en 'k durfde niet spreken. En met wie zou ik spreken? Maar in u heb ik vertrouwen, eerwaarde, u durf ik 't gerust zeggen: ik ben vast overtuigd, dat de oude Abels z'n kind vermoord heeft. Ik dacht 't van 't begin af, maar vandaag heb ik de buurlui stilletjes gepolst en ook de familie van de meid. Wat ik daar gehoord heb, heeft me de volle zekerheid gegeven."

„Zou je alles willen vertellen, waar onze pater gardiaan bij is? vroeg pater Sebaldus. „Ik heb maar weinig in de pap te brokkelen, maar als pater gardiaan er mee op de hoogte is, komt alles terecht."

„Maar ik vrees de wraak van Abels," zei de man schuchter.

„Geen zorg geen zorg," lachte de pater, „daar sta ik voor in."

Eer 't een kwartier verder was, hield pater gardiaan 't met pater Sebaldus. Hij vond de zaak klaar genoeg en wou de politie op de hoogte brengen. De doodgraver zou voorlopig de gast blijven van 't klooster; daar was ie zeker veilig.

Toen dat laatste geregeld was, gingen de twee paters met de doodgraver naar de rector en die bracht het nieuws aan de bisschop. Deze vond ook al, dat er niet uitgesteld moest worden en gaf de zaak aan bij de stadsgouverneur; graaf von Thurn. Deze meende, dat het wel wat laat was, om nog op te treden. 't Was te gevaarlijk, de stad in beroering te brengen, terwijl de nacht gevallen was.

Hij onderwierp de doodgraver aan 'n langdurig verhoor en vernam, dat er in de stad bijna niet over 't geval gesproken was.

„We zullen morgen vroeg zo spoedig mogelijk handelen," besloot hij eindelijk. „Voor deze nacht nemen we enkel de noodzakelijke voorzorgen."

'n Half uur later waren alle toegangen naar de jodenstad afgezet door militairen, zodat de booswichten geen kans kregen, er ongemerkt vandoor te gaan. Anders gebeurde er niets, zodat de nacht kalm en rustig voorbijging. Maar de dag, die er op volgde, zou des te drukker en rumoeriger zijn.

's Morgens reeds voor zeven uur stapten pater Sebaldus en de doodgraver, onder geleide van militairen, in de richting van de jodenstad. De mensen, die dit vreemde gezelschap zagen, bleven staan en groepten te zamen. 'n Pater Capucijn en 'n jood samen onder geleide van politie, zoiets was in Praag nog niet te zien geweest.

't Werd steeds drukker en drukker en langzaam-aan begon 'n menigte mensen de kleine groep te volgen. Nauwelijks in de jodenstad gekomen, ontmoetten ze 'n andere groep. 't Waren Abels en z'n broer, die geboeid weggebracht werden door mannen van de burgerwacht. Dat moet voor de oude Abels wel 'n vreselijke ontmoeting geweest zijn. Hij was bleek, hield de tanden opeen geklemd en z'n ogen keken woest, als die van 'n krankzinnige.

'n Poesje later passeerde de groep met pater Sebaldus en de doodgraver de Oude Nieuwschool en kwam dan op 't kerkhof aan. In de straten stond 't volk reeds zo oopen gepakt, dat de militairen vrij baan moesten maken. Op 't kerkhof stond 'n dichte menigte op elkaar gedromd en zo geweldig was 't gedrang, dat de burgerwachten, die daar de orde moesten handhaven, werk genoeg hadden, om 't volk terug te houden.

Als 'n lopend vuurtje had 't nieuws zich door de stad verspreid en iedereen wou de gebeurtenissen meemaken.

Nauwelijks waren ze aangekomen, of de doodgraver kreeg last het lijkje te ontgraven. Het gedrang werd steeds

heviger, vooral toen 't lijkje, dat in doeken gewonden was, uit 't graf werd getild.

De hoofdman van de wacht gaf bevel, de doeken los te

En z'n ogen keken woest als die van een krankzinnige.

maken, wat pater Sebalduſ en de doodgraver met de grootste voorzichtigheid deden.

Toen eindelijk de pater de zweetdoek verwijderde, waarmee 't gezichtje bedekt was, bleef ie zich niet meer meester en brak in tranen uit. De kleine Abel had de oogjes open

en 't leek, of die goedige oogjes pater Sebaldus aankeken en 'm vroegen: „Pater Sebaldus, pater Sebaldus, waarom hebt ge aan mij getwijfeld?” 't Gezichtje was niet geschonden, maar was helder en fris, de lipjes waren kersrood; 't leek niet 't gezichtje van 'n dode, maar van 'n slapend kind.

'n Druk gemompel ging op uit de samengepakte menigte. Men hoorde schreien en snikken.

Nog erger werd het geweest, toen de handjes en voetjes vrijgemaakt werden, en men de vreselijke wonden kon zien in die tedere handjes en voetjes! De menigte was haast niet in toom te houden. Van alle kanten klonken de uitroepen: „O, dat arme lieve kind!... O heilige martelaar!”

De soldaten moesten de bajonet op 't geweer zetten en 'n dreigende houding aannemen, om de mensenmassa in bedwang te houden.

De grafmaker was op de knieën gezonken in 't gras en zei luidop: „Hij, voor wie dat kind gestorven is, moet de ware Messias zijn. Hij heeft het lijkje voor bederf bewaard.”

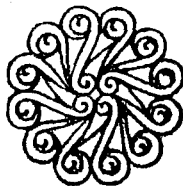
De raadsheren van de stad, die de tijding ontvangen hadden van de wonderbare gebeurtenis, hielden 'n korte vergadering. Daarin werd besloten, dat het lijkje eerst naar de ouderlijke woning gebracht zou worden. Aldus geschiedde.

Daarna had in het huis, waar de kleine z'n martelaarschap had ondergaan, het onderzoek verder plaats.

Verschillende dokters waren aanwezig, die het lichaam onderzochten. Samen maakten ze verslag op van hun bevindingen en spoedden er zich mee naar 't paleis van de aartsbisschop. Ondertussen bleven de soldaten daar, om het

lijkje te bewaken en de menigte te beletten het huisbinnen te dringen.

Alle straten in heel de buurt waren opgepropt met mensen. Niemand dacht er aan, met z'n bezigheden te beginnen; ze waren allen in afwachting van hetgeen er gebeuren zou.

XIII. DE KLEINE BLOEDGETUIGE VERHEERLIJKT.

Ondertussen had het verhoor van de gevangenen plaats gehad. Abels en z'n broer hadden hun misdaad bekend. De moeder van de lieve martelaar kon haast niet spreken, zo verstikten de tranen haar stem. Toen ze echter vertellen ging over de reinheid, de braafheid en de liefde van haar kind, werd ze weer rustiger, ofschoon 'n vloed van tranen over haar wangen bleef stromen.

Toen ze vertelde, hoe die lieve kleine de lekkernijen uit z'n mond spaarde, om ze naar arme zieken te brengen, hoe ie z'n eten liefst uitdeelde aan de armen, moesten zelfs de harde rechters op de tanden bijten, om hun ontroering te bedwingen.

Ook Gretha en Vrechler hadden voor de rechters moeten verschijnen. O, die arme Gretha Hanssen! Haar lichaam schokte van 't geweldig snikken en ze zag er uit, alsof ze ieder ogenblik in onmacht zou vallen.

„Ik heb de dood verdiend,” riep ze uit, toen ze haar getuigenis had afgelegd; „Ik ben de grootste schuldige, want ik heb 't arme kind uitgeleverd aan z'n wrede beulen!”

De rechters trachtten haar te troosten en op te beuren, maar ze wou van geen troost weten. „Arm Abeltje,” snikte ze, „ik heb je vermoord en.... ik hield toch zo van je.... Vergeef me! Vergeef me!”

Toen de dokters met hun verslag aankwamen, bevond zich de aartsbisschop met de kanunniken vóór het aartsbisschoppelijk paleis. Ook waren er aanwezig de stadsvoogd en verschillende leden van de raad.

Nadat het rapport was voorgelezen, maakte de aartsbisschop bekend, dat men het lijkje van de kleine Abel in processie zou gaan afhalen, om het over te brengen naar de grote zaal van 't stadhuis. Dit besluit werd onder tromgeroffel afgekondigd in alle delen van de stad. Alle gilden werden uitgenodigd om aan de plechtige stoet deel te nemen. 't Moest 'n groots eerherstel worden voor de gruwelijke misdaad, en 'n heerlijke hulde aan de kleine held, die zo dapper voor z'n heilige overtuiging gestorven was.

Met de verschillende voorbereidingen was de voormiddag voorbijgegaan. Om één uur begonnen alle klokken van de Sint Vituskerk feestelijk te luiden als voor 'n Hoogfeest, en weldra vielen alle klokken van de stad in.

'n Kwartier daarna verliet de aartsbisschop met z'n kapittel de domkerk, om zich bij de grote stoet aan te sluiten. Voorop liepen de jongens en meisjes, daarachter de leerlingen van de colleges met vaandels en banieren, en daarachter de meisjes van de Maria-congregatie, dan volgden de studenten van de hogeschool met hun professoren en de bedienden.

Daarachter liepen in 'n lange stoet de verschillende gilden met hun wapperende vaandels en schitterende banieren.

'n Koor van zingende geestelijken ging vooraf aan de kloosterlingen van de verschillende orden, die weer gevolgd werden door de pastoors en kapelaans der parochiekerken, en eindelijk kwam de aartsbisschop in vol ornaat, omgeven door de leden van het domkapittel.

De stoet werd gesloten door de stadsoverheden met hun raadsheren en verschillende leden van de adel en de burgerij.

Door acht bestuurders van de Maria-congregatie werd 'n

met fluweel beklede draagbaar meegevoerd, waarop het lichaam van de Bloedgetuige zou gelegd worden.

Aangekomen bij Abels' huis, trad eerst de aartsbisschop naar binnen, onmiddellijk gevolgd door de leden van het domkapittel en de heren van de raad. Ook verschillende geestelijken wisten zich 'n plaatsje in het huis te veroveren.

Ten overstaan van de aartsbisschop en de magistraten, werd het lijkje opnieuw onderzocht, nu door de lijfarts van de aartsbisschop.

Het lijkje was even lenig en soepel als 't lichaam van 'n levend en gezond kind, het gezichtje was teer-bleek en de lipjes hadden 'n gezonde rode kleur. De dokter kon z'n bewondering en ontroering niet verbergen. Hij vroeg verlof om 'n adertje te mogen openen en hij kreeg de toestemming daartoe.

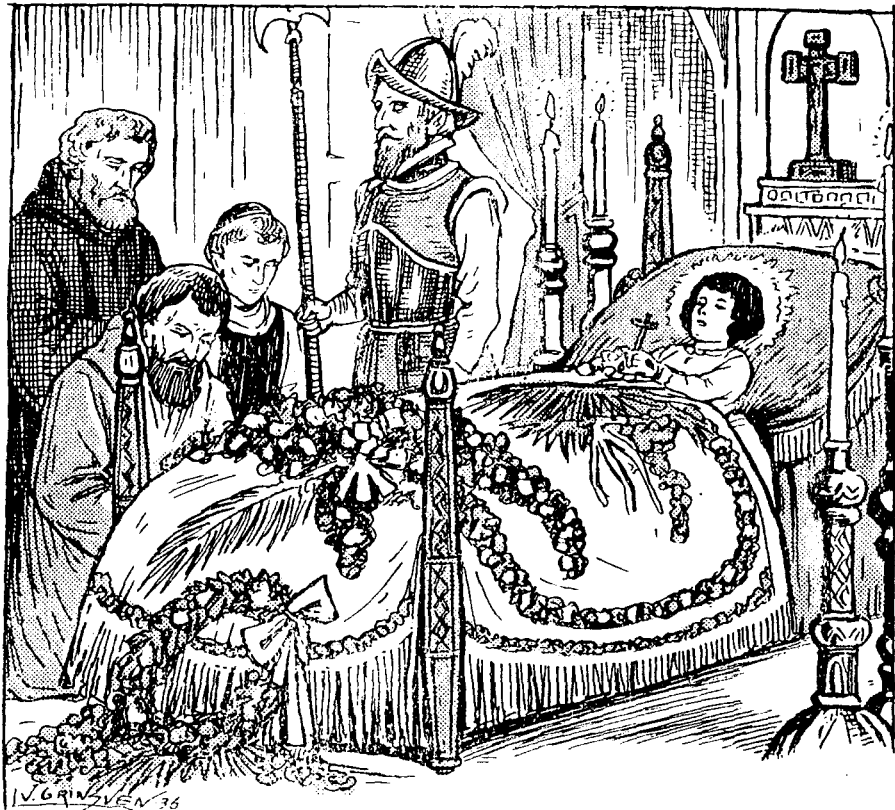
Uit de wonde vloeide lichtrood bloed, tot grote verwondering van iedereen.

Nadat opnieuw 'n acte was opgemaakt, vroeg de aartsbisschop, of misschien iemand van de geestelijken het volk wenste toe te spreken. Aanstonds trad pater Sebaldus naar voren. In vertrouwen op de bijstand van God, was hij graag bereid het woord tot de menigte te richten.

Nu werd 'n raam geopend, en door 't venster gebogen sprak pater Sebaldus de mensenmassa toe. Hij moest onvoorbereid spreken, maar hij sprak uit z'n vol gemoed. Misschien zat z'n preek niet fijn in elkaar, maar de woorden en zinnen vloeiden uit z'n mond als 'n onafgebroken stroom. Helder en klaar bleef z'n stem klinken boven de mensenmenigte, al werd ze nu en dan ook wat beverig, als 't gevoel hem te sterk werd.

Zo preekte hij 'n vol uur achtereen tot de opeengepakte schare, die hem wenend en snikkend aanhoorde.

Nooit hadden de mensen zo'n roerende preek gehoord, zeiden ze later. Maar de goede pater Sebaldus, die 't ook te horen kreeg, schreef heel z'n succes en de wonderen,

De kleine Abel op het praalbed.

die zijn woord bewerkt had, toe aan de voorspraak van z'n zalig vriendje.

Na de preek zette de stoet zich opnieuw in beweging. In dezelfde orde trok men naar 't stadhuis, waar het lijkje

werd tentoongesteld op 'n praalbed, rijk met fluweel en zijde, goud en zilver opgesmukt.

Vier weken lang heeft het op dat praalbed gelegen, zonder dat het de minste verandering onderging; de mensen noemden het: de slapende engel.

De geestelijken en kloosterlingen van de stad stelden er 'n eer in, elkaar te mogen aflossen bij het lijkje, dat door soldaten van de burgerwacht bewaakt werd. De ganse dag snelde het volk van Praag toe, om van het wonder getuige te zijn.

Zo bleef het verheerlijkte lichaam van de kleine Bloedgetuige vier weken lang 'n voorwerp van algemene verering. Daarna werd het op last van de aartsbisschop in 'n kostbare kist gelegd en met grote luister opnieuw ter aarde besteld.

Die vier weken waren voor de stad Praag als 'n voortdurende missie geweest. Grote wonderen van bekering en boetvaardigheid hadden plaats iedere dag. De kleine Bloedgetuige preekte, volgens pater Sebaldus, door zijn heldhaftigheid en door 't wonder van z'n ongeschonden lichaam, beter dan honderd missiepaters.

XIV. BESLUIT.

Bij 't vernemen van de gruweldaad van de oude Abels, was de arme joden van Praag de schrik op 't lijf geslagen. Ze verwachtten niets anders, dan 'n vreselijke uitbarsting van de volkswoede.

De christenen zouden in hun woede, het bloed van de kleine Abel op hen wreken, al waren ze er ook onschuldig aan. Dat vreesden ze ten minste. Maar er gebeurde gelukkig niets. Wel waren allen woedend op de twee booswichten, en die zouden stellig door 't woeste volk verscheurd zijn, als men ze niet trouw bewaakt had. Verder werd niemand enige last aangedaan.

De israëlieten, die zelf de misdaad van hun geloofsgenoot verfoeiden, schreven die goede afloop toe aan de bescherming van de kleine martelaar. En zo kwam 't, dat velen zich bekeerden tot 't geloof, waarvoor dat engelachtige kind z'n leven en bloed gegeven had.

Zoals men wel verwachten mocht, was de moeder van Abel de eerste, die ons geloof aannam en de meid volgde haar voorbeeld.

De grafmaker, die we op 't kerkhof al z'n belijdenis hoorden doen, bekeerde zich ook met z'n vrouw en de kleine Levi, die bij z'n doopsel de naam kreeg van Abel.

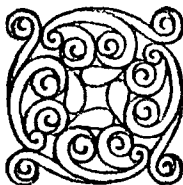
De ellendige judas, die het arme kind had overgeleverd, was ontkomen aan de handen van 't gerecht. Aanstonds, nadat hij zijn judasloon had opgestreken, had ie met z'n goud de stad Praag verlaten, om naar de Nederlanden te vluchten. De bedrieger had zelfs vergeten, aan z'n handlangster de vijf goudstukken uit te betalen, die haar voor haar lage diensten beloofd waren.

Ook de voornaamste schuldige ontkwam aan de handen van de rechter. In 'n vlaag van razernij of krankzinnigheid had ie de hand aan zich zelf geslagen.

De rabbi werd ter dood veroordeeld en onderging 'n vreselijke straf, zoals 't in die dagen gebruikelijk was. Drie dagen bleef ie op 't folterrad gebonden en leed de vreselijkste pijnen. 'n Paar uren voor z'n dood, kwam ie tot bekering en hij stierf met groot berouw over zijn misdaad.

Algemeen schreef men dit wonder toe aan de voorspraak van zijn slachtoffer. Moge die kleine Bloedgetuige ook voor z'n vader verkregen hebben, dat hij zich in 't laatste ogenblik nog tot God heeft kunnen bekeren.

De kleine Levi, die nu de naam droeg, die ze zo graag noemden, werd de speelkameraad van Abel's makkers en was weldra de beste vriend van Herman Redert. Zo werd de voorspelling vervuld, die pater Sebaldus eens gedaan had. Daar had pater Sebaldus zelf wel de hand in gehad, en de jongen was er de brave priester dankbaar voor, maar schreef alles toe aan z'n heilig naamgenootje, de kleine Bloedgetuige.

INHOUD.

	Bladz.
Woord vooraf	5
I. Hoe Maria tot 'n joods knaapje sprak	7
II. In de kloosterhof	14
III. In het proselietenhuis	22
IV. Pater Sebaldus gaat op bezoek	30
V. In de klauwen van de leeuw	38
VI. Pater Sebaldus gaat naar Rostock en houdt 'n nieuwe Palmzondag-preek	47
VII. 'n Blij bericht gevolgd door 'n verpletterende tjding	55
VIII. De wolf in schaapsvacht	62
IX. De standvastige belijder	73
X. In zijn bloed gedoopt	81
XI. Pater Sebaldus keert terug naar Praag en doet ontdekkingen	87
XII. De misdaad komt aan 't licht	96
XIII. De kleine bloedgetuige verheerlijkt	103
XIV. Besluit	108

